

A

2023

—

X.

—

1963

FOTO
EM

MTA KÖNYVTÁRA
BUDAPEST

KÉZIRATTÁR, K. 704.

ÜRMÖSY SÁNDOR

SZÉKELY
BATOSOK

MAGYAR SZOM-
ERDÉLYBEN

KÉZIRAT, 1855.

32 lev.

Hodolow H-s. 396.

704.

Godolm 4-r. 396.

Szekely magyar Tombatosok
Erdelyben.

Regyzeikül
A honi Forténethez.

Irta

U. S.

[Urnóty Sándor]

1855.

2.

csak is kezeményenél vannak, irók nekik apróságos jegyzeteket, nyakot és végüket; melyekről tudnak ugyan annyit, mint igékről lehet tudni; de igen is keveset testesülésekről. Még sok száradottnak kell lefolyni, hogy Erdély ország kis hazáinkról teljes Statistikát olvashasson valaki. Ez a minden jónak - minden magynak. Felségesnek és minden orszáknak kis hazája, annyi számtalan sokféle anyagi, és természetes kincset rejt, völgyein - bércein - terein - túl a föld sínein, - benn a testek erein, szétörvén, hogy egy néhány szárad gyermekeinek arokat feltalálni - arokkal megismerkedni tökéletesen, vagy közép számitásilag csak hozzájok is vetni, nem kis feladata lesz.

Hazánkban ugyan ösres Statistikája bő öblü, és számtalan rejtélyes Templomának kulcsa - és nyitva ajtaja minden bemeni igyekvőnek; de midőn egy pár buvárnál több nem kiutat annak tömördek rejtely teljes ösvényein, sok kincs, ha el nem veszik is örökre, de elrejtve marad. Van-e hazánkban csak egy város - egy Falu - egy völgy - egy bérce - tér és barlang, melyekről történetileg szótlan, egész könyvet ne lehetne írni? Egy kiutat - egy sír - ürt - egy föld pinózet, egy veremcskét hányszor áshatunk, hogy arokban oly valami anyagra ne találjunk, mely a népet szerető világ előtt csudabámulatos - vegy tanilag pedig, vagy épen történetileg vizsgálva, jelentékeny ne

3.

volna? - Csudabarlangjaink csak is megkeresztelve maradnak mindaddig, míg beltartalmaikkal megismerkedvén, mellék neveiket elveszeshetjük. Ezek mellett még hány nincs feljegyzetlen a haza nagy könyvében, ismeret tárában? bizony csak meg kezdtem áttunk a hon kincseinek felfedezésében. Pedig beh könnyű volna arokra szent tenni, természetis lénygeivel megismerkedvén, mintegy megbarátkozván? - Nincs-e minden községnek egy egy értelmes tagja, jegyzője, vagy lelkes, hogy saját körén mind az ilyeseket lassanként felfedezzen, feljegyezze, és a világnak bemutassa? - Vannak! - magyar lelkeszeink - s falusi iskola tanáraink a kor miveltebb osztályába tartozván, képesek akarattal minden széknek és felségesnek valódi lényegét felfogni és az által esmereteink táráit sebesen bővíteni a jelen és az utó világ használatára. - ők igerik s ajánlják most is kereket, hogy ma holnap a szeltem tenyésztés mivoltával bővelben megismerkedvén, a néppel megkedveltesik, s mint honi kereskedelmi orok az idő rövid folyamán fog fel tűnni. - Már is példáját adják a gyümölcs tenyésztésben, orokszemű farskólák alapítása által, több községekben arokat létesítvén. - Lelekeszeink a szellemi jólét mezején is győrelimmal működnek, és avál keskeny körükön túl hatnának; de azt mondják, hogy a könyvsajtók szellemi erő kifejtésére, nem áldozat képesek. - Azt mondják, hogy nem értünknek kísérati könyv-

tár osztályai nincsenek! - Különben a régi század kézírma-
nyi össze gyűjtve volna! - Epen nekünk állt tisztán,
háza fiai kötelességünkben, mindeneknek össze gyűjtése, vagyha
minden lelkes hívei kezében meg vizsgálva azon, tapló nére-
si kéz és nyomtatbeli irományokat, melyeket a pörnyő bors alá
valónak tartván, utójjára meg mester gerendáján sem szenved
meg; nem meg régi kalendáriuma közzé; hanem magától
eladja, vagy legfeljebb gyermekeinek játéknak, hogy ne szjanak
átadja, s könyv fogónak kivágja, nem tudván, nem gondot-
ván, hogy azokban a nemretek egy nagyszerű kincs van elrejtve.

Azonban, hogy nem vagyunk áldozat képesek az anyagi és
rellemi erő ki fejtésében; szinte azt mondhatom, hogy Nemze-
tünk életén anyi alkalom nem nyílt fel a közhasznú tár-
gyak terjesztésére, mint jelen századunk utó szakán. - A két
hon hírfajjai - s nagyszerű naptárai, nem kevésbé keresik-e
nem jutalom ígéretekkel biztatnak-e minden lelki erejű ho-
fiút, hogy teremtsen - hogy mutasson fel valami újat - különös
képet, és ritkát a természet országból, mert drágán megveszik
és ócsón adandják át a nagy világnak !!!

Francia országot föld absztrakt vizsgálva olvasunk-e látunk-e
egy várost - egy falut - egy folyót, vagy csak egy pontot az egész
ből, melyről ne tudnánk, ne olvastunk volna valami kü-
lönöst, mely nélkül ma a nemzet esmeret tára csomka volna?
Ellenben hársák föld absztrakt, bár hánykor emléljük,

mindenkor csudálva jegyzem meg magunknak azon sok pontjait,
melyekről soha semmi hírt nem hallottunk, nem olvastunk.

Jegyzünk hát, mit tehetünk! - Ne soritkozunk egyes közse-
gek történeteire, s Statistikájára; de ne hagyjuk partagon,
haszonvétel nélkül elhervadni azon rövait még is, melyek a törté-
nést koronyában illedelmes helyet foglalhatnak el. - Azonban
egy egész völgy több ponton lakosát, völgyi életét, sajátos
rokasait s történeti szempontjait. - A völgy területnek kül-
ső betanyagi lényegeiről, melyben azok a nagy világ elött
esmeretlenek s hogy megismeressék sűrűségűek, nem csak
tudás vételek tekintetében, sőt közhasznúlag emléke is ar-
kat. - Érintetlen, jegyzék nélkül ne hagyjuk, így mint egy es-
merésük meg magunkkal hársák, igyekezzünk naponta
annak históriáját és Statistikáját ki egészíteni; bíráit na-
pi jegyzékünkkel segíteni, világosítani.

Csak az ismétlem, mit mások sokszor elmondának. - Tan en-
gem is az ősvári indítanak, hogy ezen jegyzékemet tegyem a honi
történetre. - Elterülhete jegyzékem egész völgytündre, melynek
lakó körségi sajátos foglalkozását - a hely geographiai fel-
vételét s anyagi rejtmenyeiről mondhatnák el sokat; midőn völgy-
tünk körségeit hat falvak képezvén, csak nem mindenikét
kintön külön sorhatnák s bár mértékben nyújthatnak jegyzék
honi történetre rövait tollához. - Mint Agyhánul, melyről kevés
emlékszik ugyan his honunk nagy bírája Kövany Saszlók, de
csak is a Falvak mesés elnevezéseiről; s ki hagyva, semmit
nem említve azon rámtalan földalatti s fenekei és fennesei

senkiöt még nem ismerő s fel nem fedezett, természet alkotta vagy mesterséges barlangokról! - Es arról, hogy a hány az ilyen barlang, amyi arról a felelmes rege, a mesés történet. Valószággal, hogy azok mit rejtegetnek keblükben, hogy évenként Magyarországról, sőt Törökországról is jönnek el emberek a föld alatti barlangokhoz, kik megállván egy bizonyos pontnál, valamely kincs felemelnek és annál találják meg a bányát, honnan temérdek arany kőveket, vagy arany folyadékokat vinnének el mindenkori, ilyen kincs lopókkal már sokszor volt kalandjuk, mondják - és azon idegenek közt megismereték volna az etedi ref. Szelkés urat is, ki fényes elgardaga hájáról a világ némileg hírelt is ad.

Mint Kismődöt - mint a mely község a gyümölcs tenyésztésben példa ként áll elő a nébihelységben - mint a mely meg bizonyítja, hogy a jó garda még a körökben is tud helyi gyümölcsös és gabonát teremteni - Mint Etédöt és Dörödöt; mint a mely községek egyenre, a földesek repártiálva, nem jut egy festály hold, meg is gardagon élnek ferge munkásságuk következtében, és a melyeknek ifjai kitünő képességűek, elannyira, hogy példa beszédes váls: Szep mint az Etédi és Dörödi menyecskék! -

Mint Kőröspatakról - mint a melynek hegy lábcsatáját tekintve csodálatos vegytani esmeretnek nyit útát; mint a melynek keleti oldalától ki folyó vizéről a Gagyi község lakói meg golyvasodnak - nyugati oldalától ki gerjedező folyamát pedig a Kőröspatakiak sárgaságba, sáraz betegségbe esvén, nem sok időn ritka ki elkerül életének hatvanadik éves elhalálánál. Még sok tekintetben irhatnék jegyzékes dolgok, világunkról; de most csak is rövidkörön Döröd községéről, annak helyi magyar szom-

batus kicsiny hit felekezete, melynek életéről, születésén kezdve még le máj napunkig, egy rajzot mutatok fel történelmi jegyzékül. Azon felekezet életéről, mely harmad fel század alatt fenn tunda ma tartani annyi üldöztesek - és annyi véres kínok között, a mi jelenkor a keresztény vagy a reformatio véres világát se olvasunk. Valójában ezen máj napig titkos hit felekezet akaratunk ellen is tiszteltetésére hi meg; nem azért hogy hitvallása legöregebb az idően, és máj ugyan az, mi volt eredetében, abból legkevésbé is nem gyulalódva vagy koralkalmarva. - De mert keskeny körben, a időnek és a kornak törvényei között; mint leg hatalmasb Ellenek közegette, oly képen el tuda simulni e naphoz, hogy annak egyik is-értött ugyan - de meg buktatni nem vala képes! - Pedig mindkét El-ene be fogá mind a törzsenket: ígérát - fenyegetés - fényes jutalom - és országo büntetés ostrom erközei. - A makacsos hívők, a hitkekhez va-son ragaszkodók, minden zápor üldöztesek között finom politikusk. A ragalmak és gúnyok között hidegvérűek - a kemvedésekben régig alhatatosan kitűnök. Isteni tisztelgetük gyakortásában szí-ronok, abban semmit se tagitva a nálunknál több számu mely ke-vestények között is; kikkel egy nyelven beszélnek; közös egyen ru- hában járnak; egy kertben, mezőben és erdőben dolgoznak s egy tör-ény alatt élnek! - Persáknak tulajdonit a történelmet egy kis ho-ki serget, mely halhatatlan nevezetet vitt ki magának, a sűrű-átarásokban ki tűnő bátorságáért, legközelebböt tan a híres görög hór szabadsága ellen vitt roppant hadjárásban!! Ezen kis felekezettel bátran meg állathatni a halhatatlanság italát, mely-ly berepet játsza el, és berepet most is, melyet csudálva, többes-érdemmel egy dícsöretnél; így sűrű tapsot, és dícsöséget!! Esmen-

kedjünk meg csak velek, hitvallásunkkal és történetekkel!!

Borsid Ujfalu, Udvarhelysiek délnyugati vég határánál fekszik, az említett hegy lábcsotat megszakadásánál a húsmód vize mentében, s aljában a Maros Vázarhegyi országos útjának, Erdő Szent György feljől, alól pedig Dörödön. - Községe áll 650 lélekből: - 140 házi család, melyek közül kevés szám románo-Unitusok s néhány nemessé Unitarius, a többi mind helyi magyar Bombatos; mint egy házi szám szerint 28; lélek számmal pedig 150. (P) kik aronban alkim alatt, a törvény és a világ üldözése előtt rejtkezve, elvonták magokat a több felekeresek köré; - egy egy nére reformatus - más Unitarius - me- gint másika legkevesebb számmal a katholikus atyafarhoz - mind- nibe ontaly magát részre orra járja keresény templomainkat, hogy ne láttassanak azt megvetni, emert pedig a Mózesét látározlag gyakorolmi. A keresény vallás elvöröt hidegen hallgatnák; de mindon a Mózes vallása pendül meg a sorsiekből, mindnyájan felüdülve, fess- ted figyelemmel gersednek. - Az imát nagyon s szinte hallhatolag mondják a keresény dellés után, de hol Jenu sava fordul elő, el- nemulnak, s lesütik fejüket. - A protestans valláshez nemis kenve- delést mutatnak; de itt is egy izradóságos kinszenvedésen kell, hogy a- ventekis átessenek. A keresény hívésnek első napja, a Sidiókéval, a Bombatosokéval össreütödvén, alig látunk egy pár Bombatosot az ün- hens vacsora vesetéhez járulni a kovászos kenyér miatt, melyet éren a- pár bevesen ugyan hájába elhalaványodva, mintha minden érées- ki háló sátna lelkéből s testéből, de zseb kendőjébe vésra eressvén, hi- te ebresnek dobja legfeljebb. Keresény minyeinken hobájukba elrejtve- ve doltgornak, vagy át alusznak az egészet. -

De tejjünk az ök minyeinkre. Nem sükség elé számálnom

on innep napokat, melyeket Bombatosaink egész Sidió ábitattal meg- sentelnek, akár legyenek azok vallásosak, akár Sidió nemzeti esek; min nem csak mi, de a Sidió is bémulnak, néha pedig nevetnek. Pé- nek este kezdődik a Bombat meg ülése, minck utána meg pillantolnak napkelet Jenualem felől valamely feltünö villagot, melynek láttán minden ablakba égő gyertya világít, és késő időig hallhatni Bomba- sainktól a Sidió verserőjét; tart pedig a Bombat meg ülése más nap- ti villagzat feltünéséig, és oly szigoros bentelik meg annak minden- tait, mint aokat a negyedik parancs betű értelmé rendeli, melynek ko- os megtartására aron vakbíedelem is indítja, s mint egy megpótel- ket hitökben, hogy Jenualemnek keleti részén vagyon egy nem erősen- mely patak, mely egész héten át oly borzasztón hanykodik, melyhez kö- elitem, vagy épen át gázolni teljes lehetetlen; de pénteken este, az el- vilag feltünésén kezdve, a más napnak esti villagzataig a leg- vendesebb alakos ök magára, sebessége egészen elanyira meglasztodik, egy egy kis gyermek is képes azt meg lábbalni. Minden házcsaládnak számára egy segrestrye építvek, de minden- or napkeletre és a Bombások látásától elrekeszve. - Az ablakok fig- nyervek, hogy az ottan gyertyák világja és a támasz áldozat ki ne- passon a jövőre, menők, és hallgatodzóik füleikbe. - Az Istent hisz- eles külső lényege ugyanaz a Sidiókéval, megvédés kendővel - kö- nyök sorítás szíjjával - s az ének áriájával, kivéven aron Soláro- kat, melyek Péczy Simontól újra készitelve, meg hagyattak az Uni- tarius hangjegyre. - Több alblalmi énekeik és imájuk Sidió fordítás, s kevés eredeti 1620-ból, és a melyek kerültek ki Péczy Lancellar- ából, részint Szent Demeteri Balástfalvi és Szent Erzsebeti kaste- ajában, mint Bombatosaink kézi könyveinek első lapjain olvashat.

ni - és mint alább bővebben kintáglék. - A villámias és mennydörgés
kor imát, vagy mit nekinek mindhatni inkább, maga Pécsy for-
ditotta; melyet hombatosánk az irt időken bár hol is legyenek, kün-
a szabadban, vagy ben nobásteba, ahtakaitat kinyitva ezen szabad-
ban énekelnek:

Nyisd meg uram nyisd meg
Irgalmad ajtaját,
Hadd el nekünk küldd el
Az igaz Messiást!!

Az aniaja úgy látzik, hogy a katholicus atyafiaktól hűtőnörte-
lett, valamint több eredeti énekeké, az unitáriusoktól, melyek Pécsy
től vagy párt híveitől alkottattak. - Énekelni is imádkozni tudnak ma-
a kis gyermekek is, ha berelő tehetségük megjött. - Mindnyoján irástu-
dó, még a nő nemek is kéneim zavar. - Nagjobb innepükre egy alk-
ni ház szentelték fel, és akkor oda gyűl fel a hombatos sereg, magy Er-
nyeből vagy bár honnan is, mere fele csak léteznek, és imittamod
egy egy magát még erideig fenn tarthatta - s az egész isteni tisztel-
ilyenkor egy általuk felkent Rabbi vezérli, kit gyakran felcserélnek,
hogy a keresztényektől észre ne vétessenek, és másot helyébe válas-
tas utján tesznek, kit sokott innepélyel kennek is szentelnék fel-
s ki már egyszer Rabbiságot viselt, többi rakállat levágria nem
szabad; fizetése minden fele majornag megötésésül egy bizonyos össze-
ves; mastani Rabbijok: Csukor Árhály 58 éves. -

Mézi könyvek: az ima, Sottárbot szerkesztve, és a sidó reus atyá-
tól kölcsönözöttékkel s alkalmakra elrenderve. - Énekes: Ismét a so-
táróktól - Moses könyvét és más profetákat össze állítva. - Törvények
könyve: mely tartalmazza a Mózes öt könyvét, és az Isteni tiszte-
let külső lényegét, bőve magyarázatokkal, sidórt magyarrá fordítva
va, Pécsy Simonnal toldalékokkal ellátva, melyről a messias el-

vetelését, s annak cseljárót. - S a keresztények Krisztusáról, min-
amis anti-Krisztusról, megsáfalva a réája néhány jellemeket, és
kijelentéseit - az eljövendő Messias idejének előjelleiről - s a világ vége-
től minden más nemzetek elűzéséről az egy hombatosoknál kívül, kik-
ek az időben észre kell gyűlni Kanában földre, és ott az új életet meg-
indulni. - Er egy törvény könyvet, melyről utójjára róánk, mint titok-
al tehest. frigyáda kent örök, melyet soha egy keresztény se látthat, an-
nyal inkább nem olvashat, és hogy az örök körül is senkitől el ne-
alsassék, sörös esküvel kötelestessék, - ezen könyvbe olvashatók Pécsy
simonnak a hombatoság iránt viselt dolgai, és nevei 12 imokának
valamint aróké is. kik Pécsy Simonnal a hombatos ügyben karöltve
artak, és faradortak. - Aróban mint minden idős hitvallás, úgy a
nyájé is az idők folyamán megvessegettesett sromtalan babonákkal,
s felre magyarázásokkal s értelésekkel; mely annál is könyebben meg-
shesett, mert hombatosánk körül, szente üldözötésök óta, egy értelmes
szí se támadott, mely őket az elűhgedésből ki emelhe, vörre vette vót-
se az eredeti utra, vagy legalább megörözte volna őket a ki főréséket.
Art mondók, hogy a Pécsy elve kerint, nem csak a sidók Istene-
kálású népei, hanem mindazok, kik a Mózes törvényét tartják, mint
gyedül isteni eredetűt és kijelentésűt, csak is kötelező erővel bírók. - It-
ennek Miseshez tett frigyében részesek. - Ezen alap elv miatt, ma homba-
osainktól annyira idegenkednek a sidók, minn akármely más felekeret-
től; sör nevenk, csufolják, és tarka kutjáknak nevezgetik; denevérek-
kereszték, mely sem madár, sem nem egér, sem nem szidó, sem
nem keresztény hitvallásnak. - Vanmak ugyan köbor szidók, kik homba-
tosságainkat nőül veszik, de ezt csak ki nevéből teszik, hogy a
kibely magyar após jóságot keresnek bá tehessek valamely haszon-

belees esetében; de mind emellett, az após farakából nem eszik meg a főtt ételt, és semmi tekintetben, ösre nem elegendnek, pedig magyar szombatosaink mindent elkövetnek, hogy hajlamokat meggyorsítsák, jó teteményekkel halmorraák, hogy kedvükbe essenek; de mit ök el nem fogadnak, sőt hideg vérrrel, éren savakkal utasítják vissza: Nem tudjátok-e, így sőtnek horraajok, hogy csak is egy választott népe van Istennek és az az Izrael egyedül!! -

Nem tudom a sellem dus Décoyt mag iselni; de még is csudálom kell itten az ő lelki ereje kicsinségét!! - Hogyha már bővette a Mózes törvényét, miért nem tudta azt a korhoz, az időhöz - a helyhez és a néphez alkalmazni? - hisz hagyta volna meg his chevist, minis isteni eredetűekes, és így egyedül kötelező erővel bíró vallást!! - de követel és elv, vala meg a sertes és más törvény tiltottá húst! - melyet Mózes az idő és más körülményekhez mérve tiltta el annak megévesését az Izrael népet!! - Magyarára vala meg nekik, hogy az egész külső ceremónia, a más kort tekintve, érvénytelen Istenre, és hatálytalan emberekre, s az üdvösségre is csak akkor volt eorköz, midőn a Mózes lága közelében álltak Izrael!! - hogy Mózes csak is a nép kicsi prongásait s bálvány imádásra való hajlamokat akarta az egész külső ceremónia által korlátozni; és így ö magát prophesia tisztjében meg erősíteni!! - hogy csak a kemnek akart foglalatosságos szerszámokat a lélek ésszerűsége sőtjék meg bűndelmében!! - Erden kívül miért nem kúntörökse meg a zsidók vallásos imnepiestét a nemzetiséket? - miért hagyja helybe, hogy magyar követői a Lidónak nemzeti imnepiestes is meg üljék, meg renteljék? - Egyszer nem mondhatunk, mind nője kedvűit, a nép Ere asszony kívánságára tette meg mind erekes!! - hi horraja, minis Semiramis Lardo

apalhoz állott minden cselekvényeiben. - Innen szombatosaink nyomorult lenni élnek. Sertes his evésitől tiltva, a sido és keresztény imnepiket dogtalansággal, megülve, testüket ellasítottá lelküket pedig megtörpítet; úgy hogy ma csak élhető embereknek is alig mondhatjuk őket. - Ide kerül meg a babonás balhiedelem, mely vallásukkal együtt napkeletől el; azt minsegy megölelte, sajátoskára tették, melytől elvinni sem Isten sem ember, nem egyszer teheni meg; mely által csaknem levetkes magukról az Isten képeze teremtet embert. - A türelmetlenség és felekeresete irányában, hogy egészen cselekedetben hi nem tör, azon korlátokra, hogy ne talán elárulatsnak, és hitökben háborgatást szenvednek. - Egyszer a kereszténynek hol arthatnak, artanak, s hi mezik, s úgy tekintik csak nem, minis az egyiptomi sidos a Faranepét; minden segítséget azoktól megtagadnak, sőt büszkék rája, a egy keresztényt megcsalhatnak, ha az nyomorában elvinni látatják - és ha keresztények, keresztény fele arátjok ellen van. - Ök pedig egymást védik a legkisebb bajok ellen is; legkiváló keresztény elnyomók, vagy sértetők ellen; ha mindjárt vagyonukba, vagy haláluk kerülne is. - És mindereket vallásos szempontból!! - Születési magzatjuk körülmeselését és halottak iránti közelességeit vallásos szokásaiknál fogva végeve, így sőtnek a keresztény lelkesítés: Itt a gyermek, itt a halott, csinalj a mit tetszik velük!! - Született gyermekeiket tizenket nap múlva, hogy körülmeselték, viszik a keresztény lelkesítéshez, s keresztnevet pedig mindenkör az ő testamentumból választanak, minis teljesen a legtöbb fiaknak Mózes nevet adnak; innen minis egy ház család, ha csak egy fia is leszik abba, hogy Noresnek ne kereszteltesék. - A keresztatyáknak és anyáknak minentül szombatosoknak kell lenni. - Halottaik fejeknél - bár tartozzék protestans lelkesítéshez, gyertyák kell égni mindannyig, míg a ház közöttben kitéjnek velük. - Csak

huszonneg óráig szenvedik az élő földön, és nem szelvede koporsó fedő aratát; hanem belső plasztikumjai mutatják, hogy az egész sídó temetkezési szellem. Valamint a gyász is idejére mint szokás a Móreszi. Aki kísérőbe egy keresztényt sem tűrhethet, az egy telkesnek mindazon által ellen nem állhatván, hiúságkép jelen van, és miánna halotti veszermyéjük minden hallható raj nélkül ritetik végbe, melyet mindazon által észre vehetni onnan, mert dy hallgatók, hogy egymáshoz egyet is nem szólhatnak, sőt egymásra csak nem is néznek. Halottak iránti hiédelmök borzasztó; tízen nép nem mulva a temetés után meg jelenik egy angyal a koporsó fejénél vala mely nagy botrány és hatalmasan feltűnik: te ki vagy? s ha bűntelen a halott, nevet mondja, és az angyal elviszi magával, keresztiel kezes meg hordozván a földi világban, és meg mutat minden bűnös halottakat, kik vétkeikből meg nem tisztultak, keszitetnek a földön bujdosni és vándorolni, míg nem Istennek irgalmas feloldozván, bemehet a maga házájába. Ellenben, ha a halott bűnös, a fejénél álló angyal jól sujt egyet botjával a házára, és az azal vándor utjára eresztii.

esketés és menyegzői ceremóniájuk ismét sídó. Minnek utána keresztség szelisz egybe eskette a házasulandó párt, és megiródot a kötlevél, a hajadonnak hajai férfiasan levagatnak; s a Rabbi valamely lobogós superlat alá állítván az új párt, megáldja s arral eleresztii. Judnunk kell aronban, hogyha szombatos hitgyeink sídóhoz mennek férjhez, keresztség leltészeinkkel abból semmit se tudaván, elrepitük, mely eset nem ritka iveten által. Valamint ide járul az is, hogy szombatos hitgyeink soha keresztséghez nem mennek férjhez; sem pedig a férfiak nem vesnek nő a keresztségkészel, ha csak előlegesen nem közelesi magát a szombatos életre; ez aronban úgy történik meg, hogy egy egész próba éves engednek nek

alatt ha hozzá szokik e bajor gardasromyi élethez, és e hitvallás terhes ceremóniájához, felesketik annak szigorú megtartására. Az eskü ismét borzasztó; megfogadják vele apját, anyját, a Krisztust, s úgy artan esküszik örök hűséget a Móres törvénye - és több heteken át magyarázák a törvényt s esmertetik meg annak külső ceremóniájával és tithaival, melyeket egész próba évesen át mellőzének, és most is nem egytzer, hanem aprádonként tartanak fel előtte. Ha a nő kedvetleneget mutat e hitváros élethez, s ideig aronban marad - eleresztii és elhalaszták, de az elkülönítésén esküt teszen és átkos mond magára, hogy a szombatoság tithát soha de soha el nem árulja, senki előtt is; hogy ez átkos borzasztó lehet, onnan bizonyos, mert így elvált nőket sem tithat szombatos életre és e hitvallás valamelyik oldaláról nem hallgatni. Így van ez a férfiakra néve is, csak úgy veszik be feleskeztük kebelebe, vagy adnak nőt nekik, ha a próba éves botrányos nélkül ki állják s mint egy szelismet mutatnak az egészhez. Bőjtjük tovább terjed a sídókénál, vagy is a babonával meghalad a annyiban is, hogy a gonosz lelkekre is bűjtönek hercedán; - más bűjtöik a sídókat van. - A Bőjtnek nagy erős tulajdonitani; mely Isten engedelmén s ördögöt izzni képesek. - Az hivatik, hogy Isten az ördögöknek éjjeli és nappali tízenkét órákori idő közeleten szabadságukra hagyta tetszésük szerint felhasználni gonosz trándókat ki vitelére, kik egyébkör a remét dombon és keresztes úton vannak megköve, az embereket sem ügyelvis, hogy szabadságuk állanatain elfoglalthassák. - Ezen gonosz lelkek leginkább harsognak aronban, kik penteken fősülödnek, és a remetet sembe öntik a felgyőző nappal. stb. - Az ételkál ismét hasonlólag vannak, melyhez ha a bűjtöket

is ragaszkodó, elég erélyesnek hiszik, bárkinék vagy minék eleibe
 mi is azt beszélték, melyet inkább hitők háborúit ismertek meg ta-
 madni, s ezekben nem, his ha sikerült történetesen el énni, s bizonyos
 állani: - Egy Criminius nevű katholicus egykori aldosár a fiscusna
 feljelenésén ökes, perkelestesít wánthoz; és egyeb arant is üldözték; s kom-
 batonkén házaikból ki kergette, dolgozni kényserizette a merőben; mely
 elkéserevén, innepélyesen anal átkotak meg, hogy meg ne haljon a
 dig, miglen a nyúl meg nem eszik; - és úgy telt! - úgy hirt nyava-
 tyája és most ar ok hiedelmének igara lévén, feltartották ar öröm innepes.

Gagy: Miklós Pál, mint dultói segéd, sokszor utcaálmára hajto-
 skes Szombatnapokon, hi borjúnak nevezette, comfortos, borantosa ökes.
 Elkéserevén, de nem ártathatnak, mert egy dultói segéd nagy és hatalmas
 ember vala akkor, hanem sokok mestersegükhez folyamodtak, és meg-
 kora: meg pedig arról, hogy addig meg ne haljon, míg egy borjút ne
 szül a vitágra: - Mi telt betölt? - Egy szombaton Serey keresztúron a
 heti vásárban lévén Miklós Pál, meghaltja, hogy Szombatosaink mi-
 vel átkozták napontkén; s kedve eretkedett, hogy erre egyes jó na-
 got igék, mit sokasá szerén úgy is meg telt volna - hogy ar úgy szeme-
 gesebb legyen és nem innepélyességel men nyen véghez, több barátai
 it találta meg és kérte fel, hogy ebben séfélyenek poharat emelni, csakotját ki terjeszténi.
 üriteni. - Nem is kellett utának sokat fáradni, mert pályatársai ismeréni
 tek szerélyét, tudták hogy minden Szombatos keresztúron töl el, de
 nem a piácon, hanem azon fogadóban, melyet már utóháza Miklós
 Pál keresmájának is neveztek; melyben midőn aldosatja legnagyobb
 laanggal sokok vala egyi, Pistának csak egyes inted, és neki egy pár
 órák alatt kellett horni ar ebédet feleségétől, Marti musikus cigá-
 nyal együtt - barátai, kik ismerék Miklós iránt, tisztóket, a szeres-
 és hírsétek legnagyobb bókijával terék meg; s itak vele utóvicseppig

felkacraja eljenerék a Miklósit születendő borjút, sőt többre men-
 kereset nevet adtak neki, s hozzája komákat neveztek és denique
 egyházasokat, hogy kitenek holnap munka, a kereseteket belső és kült-
 bertartásait együtt celebrálják meg; és a tero Miklós Páltól in-
 hanyosított, de egy hangulag el lön fogadva ar egész társaságtól, es-
 kőülök egynek leve nem megjegyzése s érre vétele ar egészről, hogy
 a keresetendő borjunak mi lesz a neve ha ümő? ha ökö? - Ugy J-
 krisztus ugy segélyen, kateag fel Miklós, helyes érre vétele s elöre n-
 társas!! en Pendeonok írtelen, jegye meg, mivel ar egész úgy ren-
 es kérdésiben és folyásában!! - Jó, de ha ümő lesz, mond egy másik,
 klor nem illik rendez nevet úgy-e no? - nem lesz jó Sari? kérdi a
 óli, felszólalása végén, - szombat Sari!! mivel Miklós, mintha belö-
 nőt volna ki úgy illik ar ebédre!! - Még tovább is, Istentudja
 og telt volna dolga a borjunak, de a kordmarosnö, tés éppen Szombat
 arának hitak, meg sértődve érre vétele magát mind erekenek hallásán,
 vált nem állhatta a sár; ki jött a bel szobából, és szemköz névén
 Miklós, rákiált: hallja-e ar ur! már most en is ars mondom, hogy
 Isten ne visassa fel a holnap reggelre, míg ars a borjút meg nem
 rüli!! velem ne comfortkodjék, hanem frisse meg a mit írta három
 is írt, mind a hatvan forintot!! - Miklós most fenn alu akarta
 a fel állhatat. - Végre oszolm kérded a diáta, maga Miklós fel-
 lovára mások segélyével, és sokok indulóját megkerdte ke-
 vesen emekelni: Már elmegyek ar örömben. - Ar egész piácki nép, mint-
 a Isten nyila szült volna ke közébe, egy perting el nemult ar ének
 edeten, míg végre hahotára törvén ki, utána nyomult ar egész, és a va-
 sbot hogy csak ki nem kísérté.
 Andrásfalvaig a segény Fakó igazított el minden bajt gárdája helyett;
 mondhatni mindenben helyettese és képviselője volt - ha valaki mel-
 de elmenne közsébe, vagy pedig cigér alatt kellett elhaladni, a fakó

meg állott, mint egy orvost; mert gardájának szokása volt, hogy ha valaki
 lakóit találkozták, meg alította lovát, és egy pár szót váltott vele; a
 görök pedig utjában mindenkor akadályos lévén, egy pohár borral keze-
 te vala elhárítani nyakáról, ezt a fako úgy tudta mint gardája a mi-
 atyáinkot ehogom orral, azért meg szokott kötelességét egy véha rabot
 állott volna el, hogy ar által megsértse gardájában a legnagyobb dunszeget
 Irtóban, Andrásfaha végibe a regény fako minden kétség mellett
 is nem tudá gardája kötelességét képviselni, így haza ar egyetlen egy baj-
 gardájának, lekelte vala hat Miklós Pálnak szalma, hogy ar egyet haj-
 tsa végre, mit mátra birni meg a császárának sincs hatalmukban, de
 minek elotte hova kerülne a lerakéshoz, minden segítség nélkül le-
 tett. A fako, míg gardája kínosan foglalatuskodott vérszeljes bojár-
 ragódm kerde a kértre felnöst burjany szalakon, és ardig szobor fej-
 annak oldalához, hogy kantarja, és félje kiérett arót. Miklós Pál
 minden vérszeljes baja mellett bir meg is anyi lélek jelentéssel be-
 sekor, hogy kantarjára kéreben maradván, ar most is kérem fogta,
 hogy tova fejből kiszuada volna, egy világot erre nem vette; a
 igykerete most baját végreve hogy lován felüljön, mert arra csak gon-
 dolni se tudott, hanem ballagni kerde haza felé, melytől már csak gon-
 egy fészak irányilag volt; kantar szarát ringatva tiéltse ar elmona-
 tott faros meneseltre, sőt szavaival is birtatta: csak 'faró' haza néh.
 A kee kee ahában el harog el egy pontot nem hagyott meg járattan,
 mit távotról néve ar isélhetne volna valaki, hogy valamely kisede,
 de nagyon drága aru portékáját elveszté, kell hogy kerése ar em-
 ber. Mins másor ug most is tréfalgató minden ide s tova tett bot-
 kárásai mellett: ig kellett mag apának elveszteni ar anglus fője-
 berelte magában guggaróva haladva.

Nem mosse volt már a kaputól, midon Marti ki a nemesei roko-
 szereint a kapunál levő kis hársban portarüsságos viselt keserves

kedüléssel elerte meg gardájának, hogy a szokott roz pradróját, melyet
 alkalommal sokszor nyelt el, kerülge el. Marti három hura hegedü-
 mindket karjainak egy meg feszített erejével, ide s tova hányásával jéd-
 ta: már el megett ar örvében, öröme kedvelé halotti dalat gardájának
 gy mindenké szólnalhatta a regény cigányt, csak Miklós Pál nem, ki a
 sár is maga után jöni képezvén, tiéltse segesen felbödült a cigányra: A
 kora indulóját Marti' aral a kantart a feet egyik karjához meg a-
 es Pista, a fova csa, után kiállott, hebegő hangon: Pi-pista heh!
 sta tudta gardája körül, melyet lövedésrendő valának elerte men-
 onda: Mit parancsol Tekemsees Ur! - rö-röd be a bo-bojút!! -
 A trombatosok bojáról elméltedti, - tüntében a faros akara mondeni-
 Pista elment a lö usán és haza vette s Marosi eralati szakadala-
 musikalán a mecedé indulót, miglen Miklós Pálné élénk, de túlszem-
 es arany berohannán, rá kiálta Marti'ra: mis akarsz cigány? meg to-
 bb indítanád ezt a bö cregint? - aral a creginek fut, s mihor épen
 Marti birtatni akarna, hogy tovább jätöredjék, három hurján feltöki
 a igba - és Miklós sőtá nőjébe ily engedelmés nem volt - mins a ki-
 et orrágról jött - aludt. Marti, kinch most teljes volt öröme, Istene-
 et halas adott, hogy berenceiesen megmonsette régi Ellenéret lörmel lövöl!!
 Az é csakhamar be lövederett - s mindnyájan elrekedés alunni. Mik-
 si Pál rem álmanót tüntelen hánydodott és küzdött - a bojár minden ra-
 am teheresé haltnán, hogy nem felejtébe. A nő er mind hallgatta, s
 em tudott alunni, gondolván, hogy félje tán a nagyon bojárdró Tekemi-
 et akarja emtegetni, hogy felügelyed s ismét megfontolván, hogy félje mily
 kesveset szokott a gardasággal bojáródm; s meg azt se tudta, hogy van-e
 mjudró tehernek, vagy mincö; megnyagodt egondolatom is elrekedt. Miklós
 mind nagyobbán birkoróti küzdésmével és néha nagyon felkiacragott: A
 mu! a bojár! A nő erre felébredett, s nem vette tréfira a d'lgot, gjer-
 yet gyújtott, elöbben is féljés vizsgáta meg, hogy valyon tudja-e mi-
 ről

beszélget valósággal, vagy csak álmodik? és látta, hogy most elmosolyodik, majd
 ismét elkékül, elhalványul, és szünteleni változásban vágjon. - hiemen a laj
 pával, és úgy találta, hogy fejének most egyszer igara van, most megtalálta
 réj öhü borjút amnya alatt fekszik. Minden segiseq nélkül felülven, beírta
 aron hárta, hol feje felede, és ugyan feje agya lábához kötöven, elavordít
 ferinné. De Miklósi Pál münderék alatt is csak előbbeni küzdelmen maradt
 a borjú! a borjú! hah! hah! - hűje erre most felszítalván, vitéze hogy ne agya
 jon, mert a borjú jó helye van! - Miklósi, nője felszítalásáról mit se tudra, so
 hártott és nyugott. mintha valamely terítőt alanna habadulni. - ő eze
 pillanatban azt látja álomban, hogy ő saját maga egy borjút tülsz ebünis v
 lágra. - kinos küzdelmeitől mintha valamennyire ebédne, felig meddig vizsgálja
 álmat és gondolatján magyúrodik. Ah ha igaz lesz vala? - midőn így lepszódná
 an agyán rótozód borjú a tarasó alól rün levi lábait nyalmi kerü Miklósi
 naki. - Erre magyúrodik: mi ez? - tan nem igaz az álom? - felven remeis, ő
 látja a borjút lábánál. - Ravaba jön magával - vizsgálódik bővebben; igaz e
 borjút tülszem - ahol lábaimnál! - elvell rejtene a világ élet! - rütömben ve
 ve vagoz!!

A holdvilág gőresen sötét lassúdad sugarait az éj hajnalán... Miklósi
 Pál felrele, hogy rétreót vizsgálja meg a dőlget, hogy valyon nem seme réntik
 tiorra valóság. - A borjút felölali, és egancost vési aron hód kúba, mely
 te töcspilben körel a kúszaradashoz, legfeljebb is néhány kékak tanyaja vala,
 belü dobrán, vissza meg agyába - gondoltodik, hogy valyon mit esedede, és
 mi történte vele? mamorabot levi idülti aronban, és erre veszi álomjárását
 hogy borasissan megcsalódó - hogy kénno borjár kijásozda ugyan, de ma
 magas rarisose indabb - erisse tanácolodik magával ő ezertel felsül
 planumairat - hallgat kénno, és vója, hogy mi történte tovább.

A hajnal bontja szét a szesesség fekete fátyolát - a barom pásoztor
 kúrtje arja a jelt a falnak felső felén, hogy mindenki marhájat kén
 je elede kiada. - Az első kiirt sörre má kénno vól a gondosnó hogy
 új borjus tehenet megropantva, ahaosa ki a csordának - első felebr
 deien is a borjus szemüggeli feje agylabáinál - nem látja! egy elő
 nem nagyon borraikord meg a borjú hol léten, az ütődven egybe

hogy tan hü szolgájak a Pista, szolgálati kérségből asszonya köteles.
 git ez ittal megtette. - Pista te! kiált azért a nő - nem jó felelet - tan
 most szoptatja, gondolja magában, ő ki megyen az istállóba - se bor
 se Pista! - egyenesen fut a szolga sötét éji fekvő helyéhez, és ott ta
 ja a hűtelen esedee, mindegy jól lakott agart a boglya törten, hol a bor
 felkültre kéri a nő - nem tudok semmit róla! - Larma - mintha egy
 Tabor rohanta volna meg egy pusztán hagyott falut.

Miklósi Pál ez alatt sebesen felöltözött és az ajtó küszöbén megállva, bárd
 hangon ki mondta, hogy a borjú az ő kútbá. - arzal elszalart - mikor
 rea kéri, mint led dölge, még mai napig is mind beszél a gőziak. -
 Ezen történetet csakhamar megtudta a mősnő s álanta kúszonnegy órák
 ad az egész világ; - melynek híre rőmbatásaink minnyileg hálalkodtak,
 csakhamar felszólították Miklósi jókat, hogy ha még nem férhet el tőlük,
 orját feljelent a Ficsornak és öst borso szalmában igettetik meg. - Mikló
 Pál többes düllo helyettesegét nem vála.

Szombatosaink hiedelme meg az apróbb családra és telvayságra is ki
 jed: egy tyúk - kúd s más apróbb majorság és házi bútorok elidegeniti
 ben; még pedig aron vallásos szempontból, melynel fogva Mozes, az Egy
 mból ki kültözendő sidiának megengede, sőt megparancsolta, hogy az
 mndalás elött este, idegen nemzeti szomszédjaitól kénjenek el több drá
 a esenyere és arokas horrak magokkal a pusztai útra. - Pedig Mo
 es ezen parancsot erkölcsi szempontból adó, hogy aron edények nélkül
 etlenek lettek vóna a pusztában; de ő kénno ragaszkodnak az ő tei
 ammal, legdiala pedig Mozes öt könyvenek betű szerenti érte
 méhes; - valamint onnan merítik aron véleménye is, hogy sem császár
 lag, sem respubliká meg nem állhatnak, mert Isken csak is királysá
 or állita, és parancsota a népnek mindentör, hogy vól eszren. - Innen
 közelebbik mult forradalom általmaival anyira is utaltak a magyar
 kormányt, art respublikánusnak vélven, hogy az igynevereti kúszth
 ankjegy et semmi szim alatt elnem fogartat; sőt ha láták is valakinél
 ellekes veset. - ő sőt jőkedős tek. - A nemességet üldözték, s adták ki

őket az oláh tábornak, az pedig mindennel segélkedék és pártfogókat.
 Nagybó és apróbb babonájuk megzarámlalhatlan, melyeket ők több vallás-
 szempontból tekintvén, egészen alájuk görbítették lelkiük - s nevetnek benne
 ket, hogy mi arukat nem hisztük - és legfeljebb is sajnálkormak rajtuk.
 Ezen kornerületen britárudat több neveses sajjaságokkal is bírva, vag-
 arát, mivel ki nevesesre méltók, - vagy épen semmi különös érdekkel nem
 nek összhangrásban - mellővöm és állterek történetére, s elmondom
 deden annak kerdetet, folgyamat; midőn jelen állását látsá eddig élet.

Pütfőnk és adataink sem kiül sem belső: iróimbot nem coeneh, me-
 vilnek fel ugyan apró jegyzeser Walter Gáborról és Kemény Jánosról - s utána
 több mások; de mind annyit teszen, hogy a magyar hombatoság meg anny-
 sméteben meg halván, soha nap világot nem látott, sőt annyival együtt köm-
 nek kiótt elenyésed; holott ma harmad felőre is mülva is el, meg pedig
 neveses szerepet játszik. Holnap legyen a magyar historia vendége.

Azonban elő ~~szó~~ tárgyai oly friss emlékező el vanisak szüfoi kei, szüfoi kei
 de napjához, és neveseséhez, s apróbb és nagyobb történeteshez, hogy ne
 hitelt ne adni, bigótság és történelmi bün lenne. - Oly frissen emlékezék
 egy nyolts éves gyermek is, hogy egy új kraszáróit, barchot kerdjék fel a
 uttán elmondja Pécsynek meg berehmi kalandját is másadik nőjével
 apja pedig egy kupa kistér, többet mint a menyit rok, képes arról el-
 hélet tartani - igazabnak is kiell lenne, kihi hitvallásukat értelmes fo-
 nelkiül, a világnak és törvénynek ezer üldözési kirt is azt meg tudn-
 őrseni, s gyakorlati leg többet ugyan titokban, de dyker dyker ~~hatal-
 nyulvanosan is, minn alább láni fogjuk - kiker gyakraan szaggatott
 egy mástól a szomorú kionulmány, s messze elűrt, janylas elvde utotte
 verse, de meg is meg elevenede, minn a mesis Phoenix hamvától,
 őrszemre, elt s el mag is bizrien és kerilyon üldözésével. ~~mag-
 farásával finer fanak dicserede; fiának és unokáinak az egész
 mulyar szemük elibe állivra, letide gyanant sívót sívra tanitja
 be, és legnagyobb gyermek ürszemé monda, sőt meg edken, hogy ők~~~~

ttól el ne állhanak, engedestent ne legyenes mind halálig. - E mellett
 annak kezi könyvek, márok, enkesek, és a Mores forvnyein kívül a-
 denak magyaraitai magában foglalo és irány adó keirvan körtük,
 minn ilyen figy láda gyanant ferintvén, csak is a Pabbi felnygá-
 ata alad van mindenkor; a melyet minn egy srenszeget az áldorán, csak
 meg musas, de senti nem drashan, a más feledeset isul, ne hogy el-
 ultaszanak; és a melyet nem rogen, minn egy harmintz evel és elött egy
 ki serebi 84 éves agg nő hora meg nelik, éren nyilatkozadal: En ugymond,
 alvában utoda a hombatosagnak éren lönyves huen meg őrseni; most a-
 mban merter aron is, gondoseliseer!! - Megtalaltatik ugyan az egész más-
 majd minden elöbökeli hombatos Segrestyében és hornak is fel hitük
 őrségere abbot drashodásokkal, de kerinkre nem adják. - Ineres könyvekből
 minn alább drashani, igazságotat lehet, kihívani, melyet az idős
 e hitvallás mellemis hirszen birnyitár. - Alljon hisz itt elbenéletem,
 hombatosaink és kezi könyvek útmutatók szerez, ki záva minden
 as iró horra vesieser, menyiben hombatosaink elbenélesek szerez meg-
 zártok.

Pécsy Simon - kiról hombatosaink, minn egy másadik Múzeost, majd
 um isteni tisaszedel emlékeser és rajoljár legermekreinek eleven sim-
 m - Szüfoisere néve Pécs városi Magyarországon, helyben hagyhatni;
 menyiben Kemény János, naplojában jegyerve hagyta; azonban éren álli-
 aról solas nem mondhatunk, midőn Endelyner minn egyik Mecenasosa
 időkorba senkitől nem drastand, hogy Magyarországon barchot is
 itragos bir volna akkor, midőn Endelyben herven, sőt herven kic fal-
 rakkal, minn jobbagyairal parancsolt; és épen, hogy ily gady is hatal-
 mas ur volt, megfoghatatlan nemelyeknek aron állitái, hogy egykor
 ti: Erre ethi oshola meser led volna! - ma falusi meser: holnap her-
 en falutal biri Mr! - tudjuk azt csak hombatosaink után is, hogy
 maga, minnek usina a hombatoságot terjeszteni kerdette herven
 alvában, melyet mind unitarius egénekiből állottak, - a hit: Erre

bethi unitarius iskolát, és a nagy Ernyest, er utobbit Sárosi Mihály fejedelese alatt, - lombatos iskoláira alakította, mikről alább említendő. Valamint bizonyosnak hisszük és állítjuk, mint az előző véres és harcias kor gonosz bellemé szent, hogy ő katonai volt, és pedig Bocskai István fejedelemnek kedves öngyógya, ennek epón halálaig. - A fejedelemeit mint oly kedvesnek, ezen pályán fejtegetésit vala, ne halon meg 1606. Ezen fejedelem bejövén Erdélybe, Pécsét alacsonyágával ki vevendő; Pécsy körbejövésétől az unitariusságnak, kiknél ő ebróhi király repes volt, nem csak szabadságadás az Isteni tisztelekre vissza adta, sőt elfoglalták sőt egyházaikat, azokhoz tartozó javakkal együtt, vissza foglalták; azon 1608. Báthori Gábor alatt, nem tudhatni, mely országot lemondta a katonai pályáról. - 1608. pedig meghalván nője Kőrös Judith, vissza ment a katolikus atyáskhoz, melyet, hogy valamely vastag ráncoktól tets, onnan bizonyos, mivel a kir. Demeséri Unitariusok azon időn akharán templomok építeni, helyes annak nem engedni az egész falujában, miért is készüldék az a falu körhelyén felépülni melmi az, hol most is létezik. - Egardoni házára pedig minden tőle bejegyzetem az ő szerelmi kalandja, melyet rejtélyesen becseltnek halálomig, vele együtt az agg szülőség, mely több századok óta lakó harankat. - És ez a nép esser asszonyal a hido holtgyagot folyt; itt haldokolt már a lombatoság alapja megveszödni, mely anyi bajt, és nagy furcsaságot foglalt magába, és más kir. viseltet magán, ne hány hátr belély magyarban. - Lassut hátr a szerelmi kalandor, és annak hőveseményeit.

és 17^{ed} házat elő szarában, mely borzasztó fejező és toll harcosságot állott ki Europa, elégge lecsirtál történezeink. - Erdély kis honunk mentse vala ugyan annak fejezőitől, de még is úgy tartható min den pillanaton, mint Domitrián vendégei a fejező felet hájralon figyegetes kardok lökönyarásitól, - mint egyes köségek, a feledet csasár legi boru redenséveitől. - Eggit hitfelekeres id is a másokra támaszt e menegede magát, és kerde amast olcsarólni. - Fejedelmi, és kült

felekeres: Sigmund keleskeres, s azokban mérges vitázást kérdésekben felekeresben, erősítésében és csafolatorban. - Most era felekeres esorod ki kebelebot küldötseges hitvallása terjesztése, vagy legalább épütere; - majd am ar szörös fel ettere és vette üldözöbe s vaddra fejedelemmel. - A városok larmás népei, a falvak csendes lakói, most egyaránt morogtak. - Eggit hagyta el hitvallásait s ment át máséhoz, és vint máséhoz; s a mint a körülmények változtak, magokkal ragadtak a körülményekhez; - melyet kövöl sodan, isteni tisztelestől, jókat láttak, oggha valaki tegnap katolikus volt s ma aronban elsodortasod az u. sőt, ki lepmi a keresofarast kedvelt halottjaik sírjairól és egyserüvet emelni helyükbe; - valamint ki ma vissza terti az anyahitve sőt, tartozó kövölsegeket ismerete protestans halottja sírjait keresofarast szerelmivel. - A protestans és katolikus atyáfiat kölcsönösen egyik a más atyái sírhalmait, dobta el az emlek köves, vagy keresofarast, másat helyükbe, a felekeres hitetlet ellenreitol; - majd Pákozimnak beke az ottani végkép a tuser, hogy lángra ne gyuljon, és imés egy áhoston Sigmund véres kora kerülon elő.

Mint minden népesebb városaimk úgy Marosvásárhely is egyik ne. kesesebb kövölsege volt a változásoknál. - Egy vasárnapnak déleesti órá sűrűen nyúlsgod a nép temető kerület, a város napkeleti oldalán, és az most is létezik. - Minden ki oda bekepsin a sírhalmokon futtas. a végig remés; vizsgálva, hogy melyik síröven, vagy keresofarast kövölsege volt? - Pámulat lepe meg a név figyelmét az egy hús alatt seti sírcmléket változásaim; imen mint sajátosság sodása a népnek, habonut alalmaitól - jelenségek egy testeknek megjelenésitől, va. ami kövölsege jöndni; úgy most is a nép világot végerül becselti valamim szüség a Messias eljöveselétől álmodorod. - Jód, menő hátr a nép, kérdésösködöt, hogy háson és haljon valami újat, valami történe es történeendős. - Egy egy keresofarast, vagy sírövel csoportként állt meg, hosszason condalhorva és bíralgatra azoknak csereváltozása. - Most aronban valamely egyserü emlek kövölsege nagyobb csukratba

meg állapodva. kárhosszra azt, ki tegnap óta a jeles sirkeresés, b...
 trükk követ cserélte fel. - ki vette azt? menydörgő, egy a csopors hátra
 mögé érkező közepkoru, férfias tekintetű, ferese banyoru szelvény le...
 Senti se felelt! - hanem mindenki utat engedett neki tisztelt helyesen
 a szobalombhoz juthatni: hol meg állván, I merőn az emléke köré függő
 ven mereds nemet, felkiált: keresz illik ide, barátom sir fejéhez,
 puorta kö, mely a Krisztusi akara koporsójában örök halálra nyomni.
 Nem tudatik ki volt a barátja, másnap új keresz volt fejénél.

Es ezen férfi nem volt más mint Pécsy Simon, kinek érem tanyéból
 társ, hogy kátholikus hitvallásra egy átalában át ment vala, minek felel
 jelt iram, és új vételezett, hogy barátja sirfája fet cserélőse, valamely
 Unitarius egyenőt eszt az ő bosszantására. - Pécsy Simon haragos és bosszú
 álló ember lévén, azt a legcserélyebb eseményeit is kiöntötte, legalább
 menydörgős travaiban azt elárulva. - Itt is ki tőz indulatán és fenn-
 hangon káromlás; de egy hang, egy női gyöngéded hang feltartóztatá
 tavain, sőt homlokának ösre font redőiből s oroslány tekintéséből
 génen levestette, a helyét egy szelid és vidám alarba állított. -
 rem az urat! vala a szót, mely ösre levetkésese heves indulata
 ből - I sebese megfordulván a meg pillantott szép hölgy karjain
 tála magát; ki her ely leereszkedő nyájosság és kiderült vidám
 gos musatós szta körben, hogy akárki is eltalálhatta ökes kereszmi ritágból
 llin.

Alig haladtak el a sirhalmi néptimeztől néhány lépésre; a hölgy
 bédjód hangonig szólalt fel: meg csak egy pár napom vidéki életem
 ből s nem több. - A hölgy tovább akara beszélni, de Pécsy lánggra lobb
 ván azt elvágta: Egy pár nap szép Ezerher? Ittenemre mondok, ho
 Európának bá mely helyesit meg hordat! - Tudom, folytatá. dühvel
 mert megmondát már többsör, hogy gazdag Prokomid, és a Pabbik
 lenkemet vallásos szempontból tegedez valaha birhatnom; de az, kelább nem
 lenni, ha bosu állásom hasalmat kiadarját kerülmi - nyomonem kel
 mert áldozat keiregem megérdemli azt.

Pécsy ezen travait kitőz haraggal, és fenhangon mondá hölgyét
 s cirel elváltur egymástól, holott több mondani valójuk is vala egymás

a hűgöre több. Sidók várakoztak a temető kelet kapuján, kik mindenkor
 most ámban leginkább reményeken tartak Ezerhernek Pécsy mánti maga
 selesés - őt viendők elöte Nagy várakra. -

Pécsy mely gondolatot kísértene s kit emeletü hárahoz megérkeve, kiöntö
 fogatott köcsöje eleibe, és meg az napnak estején szent Demeter káptelvébe
 kehizett - rövid éji orait torbei fonásán töltven. - Szándéka hátrább ki
 Másnap nap feljötté után virágos kertében hosszú pipa dárból fiús gombokot
 enve, sőtalmi látkattak Pécsy - hogy kültörös terven gondolkodó, és re vehető

de onnan, hogy fejét lesütve, és redős szemekes cimálva s gyors sebesség-
 sítals s hallhatóság beszélt az, mitől csak egy legtitkosabb barátjának
 ilathozhatik vala: sem vallásom, sem nóm, bíróy os!! monda érrevelésén ki
 s ely magával beszélgetése köntő papot is emlígetett; mert a tőle észre nem
 ketett inasa, a spap' sora felkiált: Open most jó, uram, a hegyen kerentül!!
 Pécsy elöb az inasra egy mord tekintés vetett, hogy kürdelmében megzavar-
 érelősködött; arról hirtelen Bordos és sít. Domeser hűglánrostására vesette
 emeit, azon hegyi ösvényre, melyen jöni és menni szoktak egymáshoz a kes-
 kura lakói. - Ah! a fekete ördög!! arról meg fordult, és sóbájába tűnt.

Er az ö ördöge nem más, mint Beke Dániel vala; ki mint Bordos Unitarius
 kén, viróyban élt Pécsyvel; nem csak az, hogy híve; az ő jobbágyaitól állot.
 ki; de mert minnek utána nője Kornia Judith elhalván, irratkés a kátho-
 ka híre, egyszer feltette tőle jobbágyitól álló híveit az elállástól, és mássor
 percedt volna ő irra nyerni az Unitarius államnak; kit tan ő bantott vala
 eg, és az által voná magára haragját, és tette meg eltérését, mint fentebb
 avaim itélhetri. - Volt más oka Beke delkesének, mind a tureskettős befog-
 s; és mindenekor elkövetni Pécsy könt, mert a kátholika his felvételevel
 kban törekedett, hogy unitarius jobbágyi is ösre kövesek hitvallásában.
 jobbágyait, kiknek egykor edes atyjuk volt, sőt felett kerdette terhelni leg-
 kább nem kímélette öket s a sűrű katoná fogdosáson nem védte, sőt ma-
 a irta ösre, és adta ki a kövittel fogdosónak arra való ífjait; úgy hogy
 Pécsy irra ne terjen az unitarius hitre, egy pár év alatt nem wak sít.
 emeteri, de több unitarius jobbágy falvai öst hitvallásban követni kénnt.
 ek volna. -

Belle Daniel most is hat átutját Pécseyhez airt feve, hogy többior valla...
...sok ügyben küldött levelere feleles nem nyerve, rosas sejdített, es art...
...lamely uton elharitandó egyenes kastélyaba tartott; s midon már trobi...
...ját meg is közelítették volna léptei, a sroba ablakai megnyiltak, melyen Péc...
...ki könyökölvén, eren savaras mészé Beréhek: Nincs itthon Pécsey, Prástele...
...Ur, aaral orra hürödvan bi coapta ar ablakokat, Bere irtette kötelességet, ...
...kainak egy rövid musolya után, visra mens tünödö gondolatok között.

Pécsey, eren örám inlabb sorongattatott a Jésumaba kivankoró sz: Pálnak...
...meg aron napnak délestei örám lóra ült, es több legénynek kíséresében, ...
...borsz fele elindult, a seip hitogyet meg látogatandó, kinetki sültör id valának ...
...késők, mint hason bérlok. - Vasárhelyen meg se állottak, mert ar idó esti tu...
...orájan volt, arert is kettörtésed gyorsasággal haladtak ki sz: György neves...
...tü üttrán; s midon kiértek ar urszag utra beérülő erdőcskeker; eber figy...
...merése után esre ven Pécsey valamely terhes seker köreledését, s rövid...
...vizgálat után, a criberes erdőbe elbutatván kíséreit, maga meg áll ütke...
...ben lován ülve s várta a megérkező sekeret. - Egy pár percz eren körben; ...
...a hembé jövő seker Pécsey látasan meg áll, mint meg comert ellene el...
...esmerően a hangban, im adó Esterét, kit távol jötlen epen gyanita. - M...
...álljatos Mires bojtársai!! kiált fel Pécsey, böszülten, ki vont kardal k...
...ve a sekeret!! A három Prábbik, kik Ester kíséreséül valának a sekeren...
...öt a Pécsey erő traktoskodása elöl Nagy váradra viendők, nem kütömben...
...dor rántának, egyedül s minden kíséret nélkül gondolván Pécsey, inka...
...pedig magok is viendö kincösk Stalmára tevek est a Prábbik, kik ne...
...csak feltér ar töle, de jutalomra is trámoltak fáradságuk feovetkerés...
...ül. - A kard csattanások meg kezdődtek; es Pécsey hátrálni kentsék, ne...
...rökdössenek elő ar erdő sűrűjében elrejtöd fegyveres kísérei, kiknek co...
...látasan maguk megadásával kínálak meg a hitog vadárvot; de anna...
...elfogadavas, mig ki mondhatta volna, a türes kíséret alsal két Prábbire s...
...naki feje leesöd a kard élin. - Erre a hitog elajulása, melyre egy sikh...
...sa addó jels, Pécseyvel fel tartozattal a legényer, hogy a harmadik Prább...
...is hason sors ne találja. - A megmaradód mester, ijedelmenek inka...
...mins sörndékanak elő értesin, meg kínálta Pécseyt, ar ötebe emelt hi

eli ki trévararjan levin, eráltala banni látszatod történesen, ennysé so...
...de ar ajálkorónak: Ward el semagad hon am, - holnap déli tizenkét óra hon...
...elvárak!! - Eren savaras el se vegre, visra indult a város fele, es meg a...
...m eji hajnal sz: Demesen kastélyaban találta öses, kíséreiivel együtt. -
...Holnap déli tizenkét óra hong elvárak! eren gondolat csak le üttri sem en...
...de Pécsey; amjoral inlabb a srolód reggelijét is elarta, várov várován, hogy...
...is sült a tizenkettödik óra. - Ischorájan minden festályát meg nére, s mi...
...on oraja a tizenkettőnek utolsó festályát mutatná, ar ablakhoz mens, hogy...
...ias nyereg alá parancsolja, - s miert, miert! es hová akar menni, maga...
...tudsa. - Már nyisdta is ki ar ablakot, midon meg pillantja Esterét, egy...
...astelya fele közelítő ernyözött seker ablakan ki hajlva kandics álmi. - Pé...
...y ekerbe futód inlabb, mint mens, ki a seip hitogyet le slében, kardtve...
...sbájába irtte, s kesszer huson neg óra alati esküde, kütvese lett a sidó le...
...ny. - A Prábbik ijedelmeséket kentsere, ar eslin meg egyeret, aron ki kö...
...is mellett, hogy a nő, ököre maradjon meg a Moses hitvallásán; mit Pé...
...y is elfogadód aron feltérelen, hogy külesendö gyermekek a katholika hit...
...lláson nevesedjener, miglen férfi hon érven, testisöt berent válassanak. -
...Az ifja vint ritkán, de a ven ifjat mindentör seeret, - srokak mondani...
...ner ar ifja nő, hogy menyire serethette a körétkorú Pécseyt, áldozat kérsé...
...ből kátok ugari, de nem lehetetlen, hogy tán inlabb a körülménynek en...
...edett, miszerint Lengyelországba akarak ös sültör feijhez taszítani, arert...
...rább válassi sülesése közelébe Pécseyt, mint amars a távolba. - Hong pe...
...ig Pécsey milyen túrel serette hitvallására, nemretsegere neive kü...
...mbörö hitogyet, mindenki meg ítelheti. - Ilyenekdel egy finon tapintatu s...
...erert politikus nő mit nem ishes ki, legkiváló a hársaság traktában? ...
...mindens! mintegy Isen asszony. Kiedve berent kormányozhatja feijé...
...er trives s lelker; s annak minden gondolatját s akaratját, maga ked...
...s elnéser terveinek kintelére hajthatja. - Berelmi incelledésével...
...pes feje sives chonni a tiora igazságtól is, mely nála ardig istenisül...
...ardanapal amannal. - Ester kiötötte völe, hogy halálig sidó hitvallá...
...on maradjon, de hogy arra feijet is testestöl, telkesítel megnyerje, hata

rozottan feltette vala. - Nem is késett. - Az idő és az alkalom jelen volt.
 Az idő, mert azon körben meg az utbrai beszéd is mind a vallás ügye
 ről folyt. - Tapasztalva az skos nő, hogy férje a vallás változékony utágo
 bít való s ő meg kísérteti horra fogott; nem kívánta, és nem törekedett
 nagy ugrásra birni, s egy sere a katholicus hitből a hovatosságra le
 sőkésni, hanem most csak is egy lépésével meg közelíteni azt, és era
 cső fok, az Unitaria hitvallás vala. - Ennek hitágazatiról többször be
 tetted Pécoyvel, s arohaz ő maga is tetteséiből szerelmi hajlamás má
 ta, sős az is hi jelentette, hogy kívánna azon vallást bevenni. -

Mis nőnek diszerneli, és szeretneki; azt mi is férfiakul után om srok
 tuk, nem magunkért, hanem nőink iránti hódolathoz; mihez aron s
 vünk horra srokán, elhiszünk, hogy nekik igazán van mindenkor s min
 denben - s aen kellemes erőszakos tesztim sokeror, és meg hajtsuk magunk

Pécoy mind a mellett, hogy felragta volt az Unitaria vallást; min láto
 valamely borsuból, nem idegenkedett attól, sőt fajt lelkének, s kereste
 na annak nyugalmát, sőt hol élvezette, de az gögje, s büszkesége
 nem engedte. - Az unitaria hitvallásról s annak agazatiról kedvesleg
 beszélt nője előd mindenkor, s ez arohaz kedvelő mosolyal tekintve
 elhitte Pécoy, hogy nőjét rábirja az Unitaria vallás bevezetésre, min
 utána ő az maga elfogadta. - Aen is tüstént parancsot adott ki,
 hogy Beke Danielt saját hintójába horra kasselyába. -

Beke nem foghata meg e nagy rerü jelenését; aen egy előre nem tudá
 magát hogy merre határozza; engedjen-e a pusztá izenetnek, vagy
 többes várjon? - de annak meg gondolása, hogy elnem menesével a
 coy büszkeséget meg sérti, hi mag at seha borsulattan nem srokta hagg
 s egy sithos sejtelen, melyet egészen magánar nem tudott megfejteni: hi
 tán vallás - tán jobbágyi ügyében akar vale találkozn, - rábirák az a
 monesetre; és így egy fertály óra alatt a Pécoy kastélyába termelt. -

Pécoy és nője elibe mentek. - s mind kedvőjököt nyájasan fogadta
 van, két felöt karöltve inditoták a siba felé, minelusaína Pécoy erden
 srokkal udvortette a tudós lelkész: Ennek előtte kevés idővel, úgy
 kísértetem tiszteletet, minis prókót birodalmánah egyik fekete ördög
 most aronban ügyetelen, minis menyorságnak egyik fejerebb angyal

A beszéd tárgya, hogy legott nem egyéb volt, minis Pécoy Simonnal az Uni
 aria vallásra való átmenetelenek sándoka, könyvi átlatni, hi első tette
 i az ajtó a behívott lelkész után, mindjárt even nyilatkozat kívánt fogott
 mit aral: úgy néven engem tiszteletet, minis ismét unitarius embort!! Es
 orában Beke vissza nyerse Pécoybe a régi barátot, a kemény Unitarius
 írpiat, kik egyesült erővel öregbítették a hiveses az Unitaria hitben; egy he
 is időre meljel minden unitarius jobbágyban köz örömet költének fel. -

De nem sokáig tartta Pécoyben az egység hívség! - Nője eddig csak király
 öje volt siveének, most aronban valóságos királyságra vergődven, felges
 talmu parancsokra ledt férjének. - Egy az Isten, hi vüle több egy sines. - Egy
 vallás, era Mózesi, és jelentette hi csak is az Ur Isten - er bir egyedüli
 öreleü erővel; - a többiel embererőt jötter, és állítottak elő, Istennek be
 egerésen kívül. - sőt az Eszor a kétség királynéja Pécoy heves siveében. -

s er, hi meg srokta vala királynéjánah engedelmessékedni: s minden savainak
 mindenben igazas tulajdonitani, meg hajts most is, minis másror; ebben is
 minis mindenbeni nem anyiban az igazság értesének, minis nője bájlo
 angjánah s sive kívánságánah, melyes megbántani seha se merésitk er a
 eiles ismeresettel, lelki s testi erővel biró nagy férfiak - hi mind even jelle
 ner mellett változékony emü és kedélyü ember keven, a legnagyobb igazsá
 or is ön magában elölyedni engedte. - Amens monda nője tervehet és

annak mindjárt hi írtelében kezdett, minden terálbi fontolgatást kirár
 (H) Elöbben is jobbágyait vedte körül, hie ekeor keves falvakot állottak,
 mine Udvarhelyreken: hit: Demeter, Kordos, Csöb, Sükelyszállás, Vésörke
 hi. Erőbeth nevesü falvakban - s meg néhány oláh falvakot, minis:
 oláh Asáhod, oláh Andrásfalva és Mideghut - de even utóbbiakat mellör.

hi nemzeti sükü miat. - Hogy meg nyerhesse ökes a legnagyobb kimelet.
 hi iseltesed irányukba - a sroqálatos gongén folytatódda. - s hatoma fog
 as on, mely minden even at, törvény seregleg tartatott, meg mented min
 erden ifiati; s minis ar aronkor egyik besalmas srokta, a mepher által
 maron savarban terjeszette elejukbe, hogy csak a Mózes vallás a Isteni
 reketü és így csak is er bir köztelero erővel; minden többi, emberektől

hármadik: - ezen nyomszavakos ígéretekkel s fenyegetéssel tülekedés, melynek jobbágyai siveben; mit meg indabb fogamatosságon nője alkoholsága. nahh süru kiostrogatása s nyajás leereskedése; mely által a Mores vallása, mint a reggeli esőt a növény; úgy fogamzott és gyarapodott minden hiskövesőiben. Maga Pere Daniel, ki ezen hitre sokszor kísértett meg, melynek elfogadását nem csak hogy nem követezte meg, sőt meg usana Pécsy nem tudta rá bírni, hogy terveivel s újításával hárma fel; feljelentette kőszváron az egyházi Tanácsnak; ki ezen zavarni elcsis veendő, nem fegyverrel és más büntetéssel, hanem felvilágosítással igyervek azt vegre hajtani; mire név a protestano papságnak közgyűlési hírdesett Erdő S. Györgyre 1618. hogy a helyi kőszváros is hallja a helyi, és győződjék meg tévntarásáról. - Melynek követezése a led, hogy Pere Daniel tartva Pécsy Simon odlietöt s annak bostujását, és a hely alatt levő Unitarius jobbágyinak elállítását, semmis se hordoz fel Pécsy ellen, hanem a reform. telkesz Urak kéretek fel, hogy tegyenek meg minden a kőszvároság kiirtásárai. - Adetahy, Unitarius Separistak dencs, katan nyelven enyit csak ugyan nyilatkoztak, hogy több a kőszvárosokkal nincs semmi követező ügye. - Minnek usana semire se tudtak ráni Pécsyvel, a fejedelemnek feljelentését, ki ör lerátadta, s mint fogyléményen büntetendő a törvények szerent, de több Unitarius lelkészek és Urak körbe jöttével szabadon bocsátatott, minnek usana biterőt lemondott. - kőszvárosaink szerent pedig pénzre valóddá meg magát, mely a fejedelemnek Istene vala; mi csak abból is bizonyos, mert Pécsy, foglyaga után többior megjelenni a fejedelemnek - bizonyosan mindenkor pénzrel- nagyobb nyilvánosággal kerde berjessemi ön állhatmányas. - Istai aladitott, s abba min gardag Ur, és igy hatalmas ember, magos főre is meg nyort, mint Nagy Ernyei Sárosi Mihályt, ki Unitarius és teherős nemes ember vala, kik mind együtt tizenketten valának, és büntetlen éretek, imát és egyházi törvények szerentésében foglatatos locfals - Ist. Dávidnak 150 esoltájai mintájára ugyan anny esekes szerredet, melyerből többes itt mindjárt olvasand, mint vannak jeleg kőszvárosaink kezénél s keri könyveikben megírva. - Azó Testam

3 en ismét
Dehlyen Gabor
fejedelemnek;

ummar majd minden nevesesebb történeteit elénkelték, fordításban, vagy eredeti szerkesztben? másra bírom itelesek - mint Dávid fusásis- boston halálás - Israh meg áldozatásait - Babyloniai foglyágor - 176. ere- en kiánt innepnapi és lombati érekeres, melyerből is nehányas éren- el körtök. - Ariája többnyire az Unitariusoktól veseték az, melyből önkien- követezik, hogy az egész kőszvároság az Unitaria vallástól szülesed, és követezik egy másból fogynar. - A jelen érekeres könyv, melyben mint egy 201 é- ered. talátozom, kelt 1626. - a Balásfalvi kastélyban, minis a könyv- keri felirva találtatik. -

Szombat esti Énekek. - (első pínkel esti.)

Elő ének.

Most kérdődik a szent kőszváros
Mit Ur kinnünk kagyott.

Kövessük ezt örömmel
Szelki gyönyörűséggel,
Isteni tisztelettel.

Ködvés énekekkel.

Mjút, és nagy burzósággal
Isteni szolgálattal.

Szelki nagy igazsággal,
Imádással, kegy józansággal.

Tiszta kezzel ruhával
Forgódjunk urnak nappán.

Csak Istennel mindenben,
Mi magunkat foglatjuk.

Artatlanság vidámság
Kőszvárosnak legyen neve,
Igar lelki tisztsaság
Pénzsegnel követe.

Magas minden rostálja
Fontra mértékre adja,
Mert ember kört nincs veskebb

Második ének.

Már be állott a szent kőszváros,
Gyönyörűséggel ilhük az,
Eren dicserjút az urat

hármadik- éren nyomszavakoz igéretekkel s fenyegetéssel tülekes, semmi se jobbágyai siveben; mit meg indabb fogantatásán nője alnoksága. nak sűrű kiostogatása s nyájas teereskedése; mely által a Műveltség vallása, mint a reggeli esőt a növény; úgy fogantat és gyarapodott minden his követőiben. Maga Péter Daniel, ki éren hitre sokszor kísértetted meg, melynek elfogadását nem csak hogy nem követezte meg, sőt követése után Pécsy nem tudta rábíni, hogy terveivel újításával bajtelenen ma fel; feljelentette községváron az egyházi Tanácsnak; ki éren ravarnak elis veendő, nem fogverrel és más büntetéssel, hanem felvilágosítással igyertt azt végre hajtani; mire nért a protestans papságnak közgyűlési hírdeseti érdeke s. gyöngyre 1618. hogy a helyi szombatoság is hallja a helyi, és gőzödjék meg tevénytársiról. Melynek követése a led, hogy Péter Daniel tartva Pécsy Simon odakísítet s annak botrányát, és a helyi alatt levő Unitarius jobbágyokat elállását, semmi se hordoz fel Pécsy ellen, hanem a reform. telkesz Urak kéretek fel, hogy tegyenek meg mindenre a szombatoság kiirtására. Adatékig, Unitarius Separationis dencs, katan nyelven emjít csak ugyan nyilatkoztott, hogy többé a szombatosokkal nincs semmi követési ügye. Minnek utána semire se tudtak ráni Pécsyvel, a fejedelemnek feljelenteteti, ki is lezáratta, s minis foglalmányon büntetendő a törvények szerent, de több Unitarius lelkesek és Urak körbe jöttével szabadon bocsátatott, minis utána biterőt lemondott. Szombatosaink szerent pedig peinen valóddá meg magát, mely a fejedelemnek Istene valaj, mi csak abból is bizonyos, mert Pécsy, foglaltan után többior megjelenvén a fejedelemnek - bizonyosan mindenkor peinen nagyobb nyilatkozással kerde keszenem ön állhatmányas. Istene aláírta, s abba minis gárdag Ur, és igy hatalmas ember, magos főre is meg nyors, minis Nagy Ernye Sárosi Mihályt, ki Unitarius és teherős nemes ember vala, kile mindegyütt tizenketten valának, és tüntelen éretek, imát és egyházi törvények szerentében foglaltatott locsok - Ist. Davidnak 150 zsoltárjai mintájára ugyan amsi éretek szerentet, melyerből többetes itt mindjárt árasunk, mint vannak jeleleg szombatosaink kezénél s kéri könyveikben megírva. Azó Testam

3 er címés
Bethlen Gábor
fejedelemnek

Ummar majd minden nevesesebb történésis elénkelték, fordításban, vagy eredeti szerkesztben? másra bírom islelési - mint David futasás- lésdon halálás - Israh meg áldozásasát - Babyloniai fogságot - stb. ere- en kívül innepnapi és szombati éreteres, melyerből is nehányas éren- el kövölték. Ariája többnyire az Unitariusoktól veseték as, melyből onként követéseit, hogy az egén szombatoság az Unitaria vallástól szülesed, és tevénytársit egymásból fogmar. - A jelen éreter könyv, melyben mint egy 207 c. talátsunk, kelt 1626. a Balásfalvi kassetyban, minis a könyv lein felirva találtat. -

Szombat esti Énekek. - (Érseid peinen est.)

Első ének.

Most kezdődik a szent szombath
Két Ur hinniünk bagyát.

Kövesünk ezt örömmel
Lelki gyönyörűséggel,
Istemi tisztelettel.

Köves énekekkel.

Mjúd es nagy buzgósággal
Istemi tisztelettel.

Lelki nagy igazsággal,
Imádsággal, szej józansággal.

Tiszta lestell ruhával
Fogódjunk urnak nappán.

Csak Istennel mindenben,
Mi magunkat foglaljuk.

Ártatlanság vidámság
Szombathnak legyen neve,
Igaz lelki tisztaság
Tisztelettel követése.

Magas minden rostálja
Fontra mértékre adja,
Mert ember kört nincs veskebb

Második ének.

Már be állott a szent szombath,
Gyönyörűséggel iljük as,
Eren dicserjűt az urat

Most aias mi áldd Istent!
Gülekenünk ez imében.
Nagyságos szí: szombatodon
Válaszod nyugvó napodon.

Segítségedet ohajtjuk,
Szent vértelésed várjuk,
Csak tőled erőt kívánunk,
Hogy épüljön nálad dőlgyünk.

Harmadik Enek.

Istennék szent népe
Most intlek arra,
Füleidet ad, od
A hallásra.

Harmadnapi munkálkodásra
Ves vejet minden dőlgyodnar.

Mert az Urnak amár szí: napja
Vagyon az ő szombatja,
Készítsed magadat arra,
Hogy legyen jobbulásodra.

Szép tiszta öltözettel
Ugy imádsággal
Ugy börtöléssel,
Szobeli alázasossággal
Tiszasággal és kezeséggel.

Elmélkedjél bűneidről
Nát napi sok esetedről,
Azokon sok fogathozásidról
Gyalvaságidról való töttelekről

Negyedik Enek.

Szombat nap, kis szí: Ur hagyod
Két kö tablára szí: újaval wa,
Ségen a mi szivünk nyitván
Tiszta és Istent szolgálattal
Ségyünk az Urhoz háláadásal.

Ötödik Enek. Tánisz utánra való

Kezességnek szent atyját
Az egeknek nagy urát
Ki engedé meg érni
És a mostani órát

Er neveses napos
Mindem úgy becsülje,
Mint szí: atyján tartja
Coerében, ki helyében
Vasárnap az minap kele,
De a szombati méltósága
A teremtesnek fenye.

Szemérem és gyalázat
Az emberi kezesést,
Az Istent elhagyni
Költött vasárnapért,
Kít az Isten bán és utál.
Torvény megszegésért
Az ő dicsőséges szí: neve
Tehorlásáért.

Szombat esti ének. (hész végén)

Egész hét már tel szépen el
Szent szombattal végervén el,
Kít hogy érvünk bekeséggel
Közönjük urnak hiveséggel.

Kívüli ember jövő hitre
Kérj erőt Istentől erre.
Ujjistag való kérdésre
Artatlan életre.

Hat napi munkálkodásra
Isten szent szí: dologra.

Szombat reggeli ének.

Az Istennék könyvet a ki meg vizsgálja
Annak méltóságát nagy bölcsnek találja,
Abban törvényeit hogy ha meg szemlélja
Szentnek és igaznak, állandónak találja.

Szentek! ne kát mü is ily paran csotaját
Vizsgáljuk Istennék jeles szí: szombatját,

Kezelem ne tehát. Az Jakobnak urát
Dicsérjük ez napon, - Ilyen szí: szombatját,

Hittvány szorgalmatosságára
Ne vidd elméd soha.

El ne felejtöd Istenedes
É hittvány ányek világban,
Szolgálattal töltöd az ő kedvét

Törj és szenvedj Isten fia
Hogy juthass nagy bölcségségbe

Pör patvar hábon er mepon ne légen
 Veszekést minden szivét le tégen,
 Vidám szives józan elmés inkább véggen,
 Mert ő imádsága Istenhez úgy megyen.

Eltünk ne légen oly mins Antiochusnak
 Ki káromlója volt az ő sz. napjának,
 Eltensege vala kedves szombatjának
 De fene evé meg testés a pogánynak.

Lám a Nicanoris feni vala fogát
 Hogy tűzbe borította az Isten templomat,
 Ezen körben pedig csatolá szombatjás
 Madarak evék meg, mind nyelvést, mind magas.

Dükkösködik most is e világ mi rajtunk
 Neven csupolya, törvényid kik tartjuk,
 Dánja, hogy egyedül mered fejes hajtunk
 Azert sok káromlást kövös el mi rajtunk.

Te szent törvényedet világon látja
 Drága szombatodat seme előtt tartja,
 Még is örs ordög arra üri hajtja
 Hogy sz. szombatodat csak semmibe hajtja.
 Isten! nem látomást, kérték hogy veszed el

Soha semmi erő azt el nem vonhatja
 Trodomány, bölcsesség meg nem szordithatja,

Még csak a nevet is meg nem váltorsatja,
 Izrael Istene, erősen meg hagyta.

Régi helyeböt ezt ki nem szordithatták
 Magok a pápások igen meg forgatták,
 De az Istene volt - őt el nem bonthatták

Azis mü szent szivek áldjuk az Ur Istent
 Szivünköt kiáltjuk, mondván, hogy szent, szent, szent,
 Hogy ily világon mi néltünk megjelens
 Mely által tudjuk, hogy az Ur szombatja szent.

Messias eljöveteletét való linc.

Pogácsás Imeppen.

Sion hegyét szabadító menyeri szent Ur, várjuk örömmel szent
 Messiasodat. Melyet nagy világon ujítására mutatod. Dicsősd
 szent Ur, Messiasodat, az Izrael népének válságára.

Mindenkor szent Ur híven emlegetjük, szivöt ajításosan egymás
 el beszéljük, hogy mikor leszen öröme napja Messiasodnak velünk?
 Dicsősd el szent Ur, Messiasodat, hogy örülön velünk.

Drága öröme napja, ennek a szenteknek!! Melyen szent Mes-
 sasod országát foglald, Mikor a szentekkel minden gonarolészen bi-
 odalma. Dicsősd el szent Ur, Messiasodat, az mi vigasztalunkra.

Noha gyakran azt mü forgatjuk, hogy bidoznak akhon válságát
 amláljuk. Hadnagy Mózesöt, mins Egyptusböt akhor ledi ki szabadu-
 sósok. Dicsősd el szent Ur, Messiasodat, hogy örvendjen velünk!

Pesák innepet evél szentekük, hogy hatalma szót, az egyptusi válságot,
 videtjük, beszéljük, hogy jövendő válságra gerjed reményeink.

Jöjj el Messias!! ur hagyását, hogy örökön lakunk veled.
Emlékezél meg s: unok a mi barmkivételünktől a fessu rabságtól, és
sanyarúságtól. - Járól magának, add meg igers birodalmát. - Borsaid el
Ur, messiasodot, néped válságára.

Coak föled várunk, ede, Istennünk, s: Messiasodot - am nóm napján, u
eltelve, mido gerjed reménységünre, és mered fejes hástund. - Jöjj el Mess
as, ur hagyását és néped válságára.

Boldogok, aor, kik egy reménységben élnek, vagy halnak. - E mai s: Im
piden s: nevedre szolgálnak. - Er jelen való pisan kens Messiasod.
nake bizonyos jövésel, örösen remélünk, és várjuk. - Jöjj el Messias, ur
hagyását, örökös hársat nóm d el.

Endemet szerent fress a hűveknek és minden gonors talp ad alá ve
az örökös kenseteknek, kiből reménységet bizonyosan örökösi lenen. - Bors
el kens ur, messiasodot, ar válságára, rab hűeidnek és népednek.

Mi teged várunk ede, Istennünk, igas hitünkből, reménységünkből, m
den gonorsról, hogy szabaduljunk. - Jöjj el Messias, ur hagyását. - J
fess kens országodba. - Jöjj el Messias, ur hagyását ar Farnel válságára
és meg szabadulására.

Jegyzetül tehesem fel, hogy minde utána harmadfel sár evel alatt, r
böt kőnyerve irattatnak le ar eneket srombatoraink által, mind ar
vásteli mido simula koronkés, mind pedig stíjate változhatók, m
cómé vehető is. - Az ist eneket ársájan képen hangzanak srombator
ajkashról, miden nagy, apró együtt lete enekük. - A messias ehjöv
től való enek, ugy gondolom fordias sctóbot és pedig Pécy Simon ál
min ar enek fején a P. és S. jelentés s mint Sáros, Mihály is jegye
meg a könyv elején.

Eneket.

Antistropák nevesen alatti.

S. P. C. S. Decsül l.

Nota: Jer temessük el a testet. 116.

Atyáim közt ~~de~~ kefebb valék,
Atyám hársánál hogy nővök,
Nepemben legalsóbb valék
kier: Juhor merön örök. -

En fejemből ~~Atyát~~ lelek
Keremmel meg kioríték,
Kedves hegedűt cimélék
Melybe nép nótákat vonék. -

Tudtára lön ~~U~~ királynak
De kimondta ~~ant~~ uramnak,
Kier vitte meg Saulnak,
Kier királyhur hívának.

Samuelt kedves szolgáját
Ur küldé rám profétáit,
Elhagotá atyám nyáját
Rám ~~itt~~ sere slaját. -

Ekesek és mind korszesek,
Atyáim nagyok és frissek

P. S. C. S. VII. Arg. Ember nélkül elég.

Nota: Vin venerabile.

Eneketkel ar ist srentek dícsérjétek, mert a mi Istennünkét il
s: srenteknek, mert melto dicsekeses hárs arm enek. - Bócs és
kello dicseket legyen e felségnek. - 116. -

P. S. C. S. IV. Arg. Király és ország.

De ar Urnak nem tetszenek (sejének)
Hogy ar rébben ok üljenek.

Utána ar srent kenetnek,
Nagy hada lön Izraelnek,
Ok nem lön s: rive senkinek,
Hogy felelne egy embernek. -

Segédre én elő állék,
Nagy pogányal srombatorok,
Sok szidalmat töltök hallek,
Srentivel rám átkoródel.

Járól hársára ugy item
Kombok az földre keztém,
Fegyverével fejes vevém,
S: rive sregyenét eltörtem. -

David magától est monda
Ur isfjécs csodála,
Hogy kicsinből koronára,
Népet általa megtarta. -

Nota: Prága doloz az Isten dicsérmé.
 Kegyelmes Isten! - adok nagy halált neked, hogy minden szerencsém
 fejemet örszed. - Síves adal, kezesim vereséd, enyi hadban ügyemes vés
 led. - Hb. -

CLIII. Arg. Dávid likba síoruls.

Nota: Kérlek és intlek mostan tegeded.
 Lásd ide uram, halld meg beszédemet, mind hiúságodhoz, gárvos
 régen. Síorva tartod fűledet, régi kedvedből, kegyelmesegedből, mi
 meg telkesem. - Hb. -

CL. Arg. Hirelkedés.

Nota: Húságom vétte gyakran jut eszembe.
 Namidok, méltatlan uram veám költök; embertelen népék kegy
 len kegetnek - óstalmam meg kötök, mess rótam vegeted; ha
 kes az hánták, hogy el nevesenek. - Hb. -

P. S. CLXXVII. Arg. Hierusalem.

Nota: Abigail.

Hogy édes hazánkból fogságra jutánk,
 Nabilon földére messre tavoránk,
 Utba vizek mellett, együtt meg nyuquánk,
 Edes hazánkból könyerünk rohogánk.

Istenünk háját, nép síor említök
 Póntól hazánk pusztán földet kesergök,
 Kire soka nem nézünk ars itől,
 Minden vigaságunkat ott le se vök.

Edes musikánk, mi örökünk...
 Vre fűre akasztok lantunkat.

Halálos bánatra adok magunkat,
 De a pogány nem elégli mi bűnkat.

Pónta, tőre nép hazánkat & pusztita
 Hegeget síor ^{nyíró} sem hagyta
 Az rabokat vig nótkra ^{otára} onfela,
 Hogy nyavalyán öüljenek kévána.

Uratok ^{rept} Istenetek hájában,
 Hej énekes mondjátok síorban,
 Mondjátok most ^{ittolyas} az síorban
 Talán ha nép meg tanoljuk hazánkból.

Síorbéli éneket de hogy mondjunk,
 Pogány földön síor nóris de hogy vonjunk,
 Isten dicsérettel csapkodjunk,
 Nem es földre való ajmit ^{ot} mondjunk.

Az óra hogy nép hazánkból elhöttünk,
 Pételed ^{hej} Hierusálem ^{ot} ki költünk,
 Minden világot ^{ot} mi elfelejtünk,
 Nem tud lantos pengelni már mi kerünk.

Lantra nem morder meg ragat ^{ot} mi nyelünk
 Valamig Hierusálem nélkül élünk,
 Mi hazánkról énekes nem kerdesünk,
 Addig énekes nincs ^{ot} is nyelünk.
 Embésd uram, embésd ^{ot} nem veses,
 Ki hazánkra nógata ellenségét.

Törjétek fundamentumát és helyét,
 Törjétek és veresétek és nepek.
 Még addig kegyetlen Babilon kis vesztél,
 Könyörületlen velem coelestis.
 Nem gondolat, herence ~~szél~~ felkel,
 Hogy Istentől verem ream küldetél.
 Itten annak épülégen sok jó ad,
 Aki ráptad érttem Vészen igazat,
 Öldböt ki kappja szép magkatidat,
 Sabok fogva falhoz ven ágyok.
 Az énekes papok ~~ig~~ kesergének,
 Rabságra hogy Babilonba menének,
 Szár harmintz heted nótán jóvendőknek
 Hogy szidok ellensegítéskül vesztél.

CXLXVII. Arg. Siralom nótái.

Ima messe szép hazánköt, hogy rabságra menének; járadván Babel
 zsi mellett, nyugodni, hogy egykoron megülénk; szép hazánk, szép Sion vár,
 szép Sion hegye; lelkiuntba keserűség, Jerusalembre tekintve nagy keserűség,
 az helyen mi könyörünk.

Igy rohogánk és kesergünk az miénk kóthatánk; lantunk, hegedünk
 semmine nem kell, csak hurrájuk is mi nem nyúlánk; fűzfára partra
 tetettük, mert nincsen kodsünk; semmine nem kell cysteránk; hadd éljen
 nincs oka márt szép hegedőnket vennék, és vigadnánk.

Ráptunk drámtó pogány ezentbe lád mivel bosszanta? rabba viszen, söt
 csak helyét hagyja; vigadjunk ne hegedésök, vesjétek vigát; ezt kevélyen
 mondja; az kinek lelket felet kemmi nem maradt, kátragtarmi így akarja.

Az ki: háiban no mi formán énekeltek? - No mondjatek olyas pap

kin Ronban tui örvendestek; hadd halljuk, hadd tanuljunk, még talán
 ü rebben énekeltek, földünkben; hogy ha tetőzendik, a mi ifjaink is arra ve-
 ulisok.

És hogy mondjunk Urnak mondat énekes, más földön, ó! Jerusalemben
 aam, mi ota én belőled kikölszem, sem kesem sem tudományom; szép énekes
 én felejtetem; mig tegedet szemmel nem láttak, addig nérem nem kesem öv-

em: -
 Ó! szép hazánk: a mi nyelünk inyünkhez ragadót, mig tegedet nem lát-
 atunk, addig muzsikánk, meg veartt és elfogyott: mert te vagy kintől kesd-
 im, kien akarom végermi, én szép róiamot, ha rólad nincs igazságom, bár
 nte me várja én lantom szavát! -

Mint órogató ránt a pogánytaldom nemese; ronszátok el fundamentu-
 aból, ne maradjon helyébe egy köve; ezt irdekel, else felejtöd uram, s ne törd
 lássa ő is mit te kesed irá; büntesd meg, mert atlyafia kintjät akarta,
 jöt szemmel nére.

Te kegyetlen Babilon véad vörd veszedet; jót ad az Ur annak, az ki
 ins te én velem tetted, teged úgy veszeget; jót adjon annak, a ki kóthasón
 te méked, ugy tón te fedes, lábna fogva falhoz ven minden irgal-
 aslan te csomésides.

Igy kesergo a szent néppel az papj szent nemese, mindor Babiloniába jo-
 ny vite - így bira az énekes szent - ezt monda ellensegítéskül, és kün-
 hasonli szentcsis - ugy vá szár harmintz hetedik énekes, az szomom keser-
 Sárosi Mihály.

CXLXVI. Arg. Az szent föld és teremtes felöl.

Nota: Te kintse reánk Ur Isten! ne hagyj minket...

Az urat minden szentek velem no dicóirjétek, mert az Ur örökhé jó,
 ezt örökhé kegyelme, mert foghassallan bö kere. - 116.

CXLXVIII. Arg. Egjes.

Nota: Te benmed birtam uram Istenem, igazságodis...

desb, nagyobb, jelesb, de mi lehas? mins a hol a szép egjesseg telces;

Kés atyafi, ar hol együtt el lehet: csuda lehet.

Gyönyörűség soga balsamummal kit öntnek fejére nagy papnak, s
jérul juf elég traktálnak s ruhájának.

Is harrat, jó eső Hermon hegyén ki lejár, és Lion környék megyen
eréből, de mind, anyi jó mincse, nem is lévén.

Egyeseg, békeség ar boldogság, ha papnak egyet értes király, Lionba
Jerusalembe jözzag, kien boldogság --

Sion ar ur büny akkor áldja, a javat mindenben szolgálatját, ha
király is pap együtt tartja, hűsés valja.

Ar egyességét igen ayalja papok közt, urak közt. Dávid hadja ház
mitz harmadik önében, monda papnak monda.

CLXVIII. Arg. Kün ben jöl.

Nota: Puer natus in Bethlehém.

Hi boldog? ar ki vértől fel, ar ö törvényibenél. utairól hi nem tér
nem tévelygés hűslennek, - igyeke boldog, és elted eleve megyen, - min
ned, ha te keressél keresed, eted ita da meg leled. Hb.

CLXVII. Arg. Legiseg.

Nota: Pieghi nagy időben a via örön után minces...

Ember csak hiában magától vesődik, ha ar ur nem segít, ar ar m
törödelik, máhára családra törödelik, ha megyen Uról, ő dolga nem áldat
Hb.

CLXVI. Arg. Edes a háza.

Nescio qua natale solum dulcedine cunctos

Ducit et inmemores, non sinit esse sui.

Nota: Sok rendbeli próbák vannak rásunk er életben...

Edes haránk földé fele, hogy ar ur fordította a Lionból elvitt ruháját,
hogy el bocsátotta; örömlébe mi nem hívük, a mit hűsünk lács... Hb.

CLXV. Arg. Nad idején.

Nota: A ki akar idvezülni életés kell meg tartani...

Ha ar ur velünk nem lett volna

Bátor Izrael mind mondja,

Ha ur velünk nem lett volna

A mi dolgunk oda volna.

Ar ellenség úgy bosszuba

Ellenünk úgy készül vala,

Elly szándékkal siet vala

Elevenen el nyelt volna. Hb.

CLXII. Arg. Uigadj ma szent.

Nota: Krisztus feltámadá...

Udulok és örvendek - mikor ily trókor értek: ar ur házához szentek,
napon velem jertek; Idő nap mely forgat ar nagy innen el jutrat;
tsh majd sok drága jöt; - hallok ott sok új szót.

Gyönyörűséggel látom; Jerusálemet áldom; színe kaput hogy nyomom,
te jámborul es mondom. Hb.

CLXI. Arg. Dávid véletlen szaladot.

Nota: Mit bírák evildg ő álnohságához.

Velem jöt töt - Istent szivemből szeretem

Ar urat mint érdemti, éltig tiszteltem,

Mert szorulásomban meg hallá beszédem

Kegyes füleiben ar én nagy keserűvem. Hb.

CLVIII.

Nota: Ier mindnyaján önljünk.

Elmondjatók új éneket

Uj csudát ar ur is töt,

Nagy kezevel sok pogányt győzött. Hb.

az Unitariusokéban...
 Pácz Péter Simon, az általa felállításra szánt országot államnak gondoskodni
 feladataul követői szívében annak meg erősítését és meg tovább terjesztés
 és türe ki. Nője ki a Nagy Váradi Zsidó kereskedő Rákosfalat egyike ha
 talmas tagjának volt leánya, vette a birodalomba falunként, melyeknek
 ki, az akkori háborús világhoz miatt, hogy csak a katonáskodás alól mentes
 jón, adtak el magukat jórésztükkel együtt; - vagy pedig a fejedelm, jelleme
 vent, szüntelen notáristatán a gardagabb hársfalot, vette és adta el bírni
 kaitos önkényleg. - Szerent Péter, mint a fejedelm után legvagyonosabb
 hitvallása követőt pénzkezeléssel is támogatta; adójutot, vagy egészen, vagy
 részletesen ki fizette; és mást aron törté feje, miden eszteróthessé ki ezen fejedelm
 keretnek törvényes elfogadását az ország gyűlésen? - mint szólathassák
 a bevett vallásokhoz? - felkelt hát az ország nagyai közül többeket, legkülönböztetve
 tudis abbarot, hogy a közelebbi országgyűlésen beszéljenek lelkesítőleg ezen hit
 vallás elfogadása mellett; mind pedig a fejedelmnel legyenek eszteróth falu
 róni ki:-

Ugyanazért tárgyalás alá is került 1688 Jul. 1. a Deisen tartatott derekban
 országgyűlésen; hol nem hogy elfogadtatott, és a több vallások köré szólított
 volna. Sőt I. Rákóczy fejedelmek felhatalmazták a rendelt, hogyha Péter
 nem mond állitványát a követőivel fel nem hagyat, minden országgyűlé
 sen kívül, vonja mindör, mind követőit Nője alá. - Könyü nimen határ
 Péter Simon feljajdulását, teremtett is utba bocsátott Terveznek meg sem
 misisében. - Annyan meg egy reménye fenn maradt, és ez Bethlen Ist
 vánkban vala; kinék fejedelmek valantásában leg hatósab eszteróth
 Kolosvári országgyűlésen és himni szerette, hogy Rákóczy ma halmay h
 turja fejedelm sérebtől, és akkor meg emlékezőn róla, tervez partolando
 De csalathozott. - mert Bethlen István végkép elcsétt a tronra juthat
 tot. - Rákóczy pedig mindeusama elég erősnek érte szívé volt Ellenke
 berette mestersejéhes látott; notáristatni kezdette gardagabb abathat
 és legelső Péter volt ő maga; kinék 70-72 jobban falvintól csak is a
 egy ki: Erősbetű maradt meg, mint nem sajátja, mint első nejeit
 nire Judithot maradt birodalom, és ezen nejeit maradt egyetlen leányban

amara. - Nője, két fiával Nagy Váradra hívódott, több szombatos követői
 el, a gardag Zsidó felekezeteben. Péter maga, mindeusama is elteretett,
 egy követőivel eszteróthoz, vagy le meszardják, eszteróth híamos szombatos
 követőivel át Moldovin Törökországba, és Konstantinápolyban megállapodván,
 török könyvnyomó intetét feje kör, és szabadon gyakorolta azon vallását, me
 et elvitt szíve, halmki-vette eszébe; azon vallást, melyet előbbem eszteróth
 nük, nője ivanti áldoratót elfogadott, most minie szerelmese, ugy felintve,
 lalala magára a bnydosást, halmki-vette eszébe; nem tehintve hársja edessé.
 et, gardagsága fejeit, nője és gyermekei sorsát. - Szalngyan gyermekei nem
 kára hívni kerültek, Nagy Váradot is halmki-vette eszébe...
 Péter, halmki-vette eszébe sem felejtette el Erdély hitkövetőiről, többé
 lduen leveles halmki-vette eszébe, és arra int, a hirma fel, hogyha üldözéseök sulyos
 övessék az ő utait és menjenek bi halmki-vette eszébe - el is fogadták többet, halm
 at, mint alább ki fog tesseni:-

Honn maradt hívni közül többet halmki-vette eszébe, vagy szigorú fogsa
 ki folyamán, vagy szigorú itelenük köveskeisen. - A halmki-vette eszébe me
 etültek, vissza vontak magukor az Unitaria vallás halmki-vette eszébe, de csak
 edelmük, szombatosoknak maradtak aionban, a rejter szobájában foly
 ettár a Morea restantive hitkövetőit; melyet elhagyni, mint szomba
 sand állitják, veier, ki bár ellenkeint is a halmki-vette eszébe, mint mind
 nire kerül, mind elődeik Confirmálás által, amig szidion esz
 szner abba állhatatos meg maradt; nem csak maguk, de üldözött
 nire is. - ki tudja pedig, hogy mily borraotó, mily lelkes leuó a
 do eskü, egy előre meg kellene gondoldni, a lelivel berelgetni, hogy raj
 aron eszti, minden oréttalanwaga mellett, felbonolható-e? -
 I. Rákóczy fejedelm után - ugy beszél is telmer öreg szombatosaind,
 háborúhatlanul folytathatták hitkövetőit az Unitaria vallás halmki
 lalt egészen 1750-ig, a hirm Coisrámo Mária Theresia uralgásáig, - elbor
 egy sulyos csapás erre öles. - Er a hirm, ki a történetet nejeit

Ammyanál neves, minire utána a Búruss véres hadjárattól meg szabad
 a népet vallási és politikai bűrgalmát kezdette virágzásba hozni, s nem
 kevés elanyagí fogelmét elvora szabatosok hit élése sem. - Katholikus
 áldorárdok s barátok gúnyos ed isre messze időkerítők; azé melle fog
 véres katonaságok rendelkezni az ellenállás eoesire, elfoglaltatta min
 azon Unitarius templomokos, melyekbe a szabatosok csar is alszintből
 mennek isteni tiszteltre, s hogy őes a tevelgyés utairót, az egyenes ös
 re vesesesse; minden aya családhu egy egy baráts rendelt maradni
 több eieren keresztül, hogy auras dussar a keresztény vallásba, s fami
 sár mevendékeket annad igau elociben. - Innen a Pécay völe szabatosok
 jobbagyi reves idő alatt a legmagobb Catholicismuss vöves fel, és un
 nar auri, mind er mái napig. - Dajagabb völe a hit ely szabadosok
 dogulni. - Förszögaitas foglaltat, és fejevettel bünbendök, önkent
 járulának a maguk meg adás áha, s ne mutassar a bünbénat rom
 tu ábrátját, mind auri által az egy csar anyis nyere bennök, hogy
 szabatoságok fogisván, az Unitaria vallást telveobben kendék gjaron
 ni, meg ~~de~~ végre több apróbb üldöztetéseik s a körükben felalított
 hely keresztun nagy senu tanuló intézes alapításai, amad híres dús
 Janára, S. Kironka Jozef ur, böles igazgatósa és tenitási által, us
 so élése is elotta, csar egy kéthé képviselője kéreng meg imitt am
 falvakban. - Mind eiet melleit pedig his falva közegei állhaztosan
 meg maradtak, mind e mái napig auri hitos hitvallás kövesésében,
 leven: Marosszeren, Nagy Ernyeben - Hírvárbely tieren, Bösd Hítaluban
 a több falvakban itt s ott meg maradtok egy egy szabatos ere
 kas, moss, mint a Sidos Jerusálemes kendék bekinteni, és mennen
 mái napig is fel a nagy Imeyre, ugy mins a Husvénra. - Esaz kéis falva
 alrosi szabatosok, ismei 1787. Jozef császár alatt, Edictum tollar
 tice, orin alatt be küldött királyi nyilt parancs alhalmával, nótár
 tatarai, mgo és nyatlan javait többertől elviesetter, minre usai hi m

ttak, hogy bár véres halál várakozék reájuk, de egyetlen kincsökes, his vallasa.
 ot el nem hagyják. s mily vagonok alandé, egy palcaánál Moldován keresztül és
 entek Constantinapolyba hitososalkos felkeresendök, honnan 1848 s forra
 lomig ös és az előbbiel, ugy az utamur bementek is minden éven át lecselk
 om maradtok szabatos rokonok. - Innen tudjuk és beszélik szabatosaim,
 gy Pécay és maradéki keresztiek számkra a Constantin apolyi men helyer; kik
 undnyájok ott egy sorban laknak, valamely his sivarot alrován, kisel a tö
 hu könyu nyom dabor és magyar nyelven használat minden napi beszédre.
 17. a francia hadjárás vége fele ismés eskeon sál hi ellenir a fis cus, a
 idön többen elkeveredvén, az eskeri regiusok kemek láttára Vasárnapi e.
 és delostig sántottak a meion, s másnap bererre narodán be monter Mol
 ora fele Constantinapolyba hittársasas felkeresendök. - Egy Kurga Andras ne
 i chö kaló gardag szabatosok maradt fenn, hogy imidön kapuján hi mirdel
 a nagy övros bererevel, esen kördal nojata indulora befogott övros: Csahsi.
 i hös meg Pajkoo nehi: indulyatok, moss nem fenes el totand a megvil
 Jesus keresztus! - 1827. Bösd Hítfaloi völe Katholikus áldorái, Cirincei ne
 i. kövedvén ös a Katholika vallásra keiteni, feladta a törvényhatóság.
 nar, melynek kövesésében három családok elviesett jörsága és a többi
 chnele nyoman átmennek Törökországba s elfoglalt jörságait a rom. Katho.
 hus papdognak adatra. - A hon maradtok és meglevő szabatosok fel
 hias utján megjelent a felguberniumnál; de hovi csak is hi vilogatos
 gyener küldettel fel, a leg alább valók rennyes és moscos östonyben, esen
 falchosodái utasításal, hogy a kövedendökre nyujtando feleken mind am
 nyisra keresztet vessenek stb. - Kik midön a Janács terembe beleptek,
 mindnyáján keresztet vetvén mondani kezdettek a Maria üdvöletet:
 Ave Maria stb. - Hogy mást tartják a szabatos? - völe korájuk a elö
 keidési: miü aies, mondánk, moss több irben elverse hasznasat a
 jeg, és mindig szabatos s az öra fogadásunk, hogy szabatos, mint
 hinten Vasárnapi meg imnepelük imádságokkal; Istennel hiala, az idő.
 töl fogva, else vete hasznunkos. - Többes köztök a Janácsnörd körd
 meindly ebédre hivitt, meg próbálánk, hogy a series huss megörít-e a Sidos

forvény ellenére? Ezt öök gyanitván még hon, must aadat tolych be, a mely nem szombatosokas harsar el magukkal, kild a serek huznar semm sem irgalmasar a Tanacsokh ziroo arrolinal. - Hara erentettel. - Es sokara megjött szabadalmul, a hombas meg innepelhesere. - A Gubernummar enen engedmenyen nem nyugodot meg nehaz Katholikus püspökök Kovács Mihály Ur ö nagysága, most tudta a dolog valóságát, hogy csak mioka az egész - aia egy püspöki leiratban megtilja, hogy szombatos gény, szombatos leányal semmi trin alatt kirassaji életre ötre ne kötheték; ezáltal gondolván a szombatosag bapondisát meggötörni, s elkövetés crelkerübben hi catorozthesimor lenni. - Ezen püspöki leiras hisertelt is harsa szombatosandor, legkivalt pedig kesrendü ifjais, ugy annyira, hogy miner utana enen gasot sok fele kapas utan is meg nem tohede a hólgyer gazalyairor, a legenyer ostoraitos eldobvái, mint egy tizenred hat legeny is anyi leány, ötre fogodva, keseres eneklesel kösd, az egész szombatosagmák hiseresiben egy hódvitalagos estvén utnar eredtet eldobva fele, minc utalák a Konstantinápolyi levelet. - Ezen romoru jelenetnek fel indultar a Katholikus szombatos atyafiar, is miner utána ökes az nitarius leltor el nem fogadva, at menses a refor. listre; hol ma leg több venni, mely helyeretores hirsellel keretir, pepet ma sem kellen fiedni, sem templomok epiteni, sem isteni tisztelekre járni; - mint a Börsödi form. lelkesseg leány megeje, papjatos ay evben vagy tiszter látogatna nar meg, az anya templomba pedig csak ay is közütoh soha fel nem me gen - mostani helyzetüron önlner is tapostak. -

A Nagy Ernyei szombatosok is egyentö ildön kesesimel volar kisteve; hön ban, sajar maguk voltak leg nagyobb vedredelmüknek kovakrai, mint en egy furcoa törtenetesre igazolja. -

A forradalom stött ay néhány évvel csar is, meg jelenit körtus valam megburott lidó, gála öltöresben, ay Bégeni körkocim; ha össe hivatuin ö ki jelenit; hogy ö nagyon örend, hallván misereit a magyarok könt halat nar szombatosok, kild az Istennel Mirec által ki jelsedő hitvallását, meg eggedüti kötelező erővel birót, hiszit, vallját, is tartját; - s egyresmind ny mos ravairal birsara ökes, hogy ay kesise túrjeser, senvedgenel; most nem

53.
 kora, egy öy engedmenyt eszörönd a legfelsőbb kormánytól, melynel fogva a hitvallásukat szabadon s minden titkosdrason kívül gyakorolhatják Isten es világ ött es e mellett hiszisei, hogy a lidókkal atyafiságosan sör szövetsegesen elni agnati; - hogy ravairal hiteli szerethessen, meg vendegelle ökes es avon igérettel hi- ott el, hogy egy hét múlva bennöket ujra mag látogatandja. - Ernyei szombato- sör, enen igéretnek öömetöt megittasodva töttik el az egész hetet. - Hogy a lidók, ki parthivei lennek a Mirec frigyeben - avon lidóknak, kiknek baratsagoras, ög kiaba vadaistar - s ajánloták magokor frigyesitnek. - hogy kedves enged- enys nyernek, vallásukat szabadon gyakorolhatni. - több volt ay Messias eljäre- lenül való öömetel. - Elhatárostat a hozzájuk visra kerö lidók nagyobb his- kedel fogadni s mindent elkövetni, hogy az maguknak meg nyertes. ök is le- telerül. - Elkött a Vasárnap s a lidó jökor öö termett. - szombatosaink na- öb vendeg kererent mutatának hurraja, mint bátkiker valaha, s ug telni- ö csak nem, mint egy Messias süketise napjának kihirdetöjét. - Terített ötal; mis avonban a lidó el nem fogadot, az ada elö mentvényül, hogy világet sem aharia ökes költseggel terhelni. - Az Isten öörzen, mondá a lidó, hogy én töteser valamit elfogadjak, sör az a fő crelom, hogy rajtatok se- öljek, s körbe járásommat boldogúsalakk, is ha látom, hogy meg eidembitel, örvendetes uszággal meg vidáimissalakk a sok keseres napok után. - Csak u- öan, fovátt folytasi a lidó laposabaz pillantgatva, ha az örteter keandö öltseges járadóagomat, némileg meg halatni ahariatok, egy csekélysegre ki- ö fel! - keser akör mire - való a feltüáltás. -

A lidó erre egyet nagyon pöhött. -
 Hogy ma egy hese kötesek elmentsem, nem akaratomböt kis bajt vedtem nya- ömbor - mond a lidó pöttyös ajakkal. - Mirekén árkefös utján valamely hely vilaloz mar adott rajtam, mely miadt keses pinat kell le kenneim öntörökiül, vagy pedig valamely jóragos köhötnöm! - Mi a pénz kö kötesit ö- öti - kösöken folytató a lidó, kicsorögi de jobbnak találtam, hogy avon össe- ös adjam az jó embercimnek barmátanul, ki valamely birrotat köhötné ög, miglen hitelen birrotitel nélkül is állandóságos nyer. - Jó kövvel - kial- öin ak szombatosaink - abaz az ingeindes is - kösdak ravairakhoz. -
 A lidó erre ömes egyet pöhött - egyet pedig laposat pillantod. -
 A pénz addig is átadom nektek barmátanul, mondá a lidó továbbat - öse- öbe a lapos pengillanica után vajtálva. - Csak hogy ti is ne a keseresnyel

boldogulának, kik beünnepel csak csöfnak és nevetnek!! - Nem kell egy kő
trágya is az Urnak - egy hangulag sólanak a Sídóhoz - nem akarjuk az Ur
mágnak becsófolni - elég ha segít mi rajtunk - jegye meg szombatosaink
totum fac - ha templonok építtesünk - ha vallásunkot szabadon gyakorolhatjuk
és a Sídó már nem idegenkedni tudunk, mint eddig.

A Sídó nagyot ártva és az üres pugillariát vissza erőre zsebébe egy
zatos tisztelettel.

Az asszál könt ülés; - a Sídó minis nagyreü vendég, főnökséggel tisztelet
ked; ki ha ne legyen éhes, nem ead vala szombatosainkat egy edényből, mint
de megverve néit az egész utaláséig, és vallásunk semponyától elleni
nes telintit; de most az egész tere kivételie néit, és egy Sídó meg
ta magát, mit hogy annál könnyebben elérhessen egy nagy hangszággal
de Sídó amisan - így sólód hurrajk: Sazon már most. felhőltitasszom
I mint egy megbizottságom néit - hogy ti Mózesnek tisztán kövessé vagy
tok, azért halland a kedves igazságot az Úr Istentől!!

Az menyő szombatos mind le tette a kezét alá -
Még jelentette Isten Angliában egy fő Kabbinal, hogy a jövő Páskán
szegítették Messias elövend.

Szombatosaink sirm kezdettel -
Már most általában, és más rendbeli küldöttség által követték, hogy
örög, melyben a Messias megjövend, a tojt, imádság, és imreple meg kedvessé.

Még tovább is beszél vala tán a váramb Messiasról, ha a hívő és jegyző
értelme ne szakasra felbe havait. - Most az által felhőlték és a Sídó egyet
nyomkod a jegyzőnek és jól tudta a már betanított szerepet - huszonöt éves
forming letűnt tizenhárom felhőltéket, felkelhető vagyonnal együtt, m
re a hívő introduciós csinalán, a Sídó meg egyszer végig köhmett a
Messiasról jövő páskán váro szombatosainkat, és elölük örökre elkec
zobete vüen a köslevelet. - Szombatosaink egymás szemébe néztek, min
ha sejdítédek volna a vető történetek és kiki kísértés est abarta
volna mondani, Isten hozzád kedves sirm jószágom!!

A Sídó két év teltevel kridas jelentet. Szombatosaink semmis se tudt
rola. - Azon Sídó két fia, ma vásárhelyen két emelen ház ablakain
vastag füst gömbökben szivarozva ügéltek, hogy a hívő-harmintré szombosaink
jövér-e a nagy szeggyáról ki, vagy pedig mennek be? Szombatosaink -

orszag után egy pálcával maradtak - ha egy szeri faval arra hajtnak,
egy pohár pálcával tiszteltetnek meg, de csak azért, hogy máskor is hozzájuk ir-
eladó fajrusok; - egy néhányan körülök, és helyben azelőt háraiba vortak meg
magukot, hol az inség meg a totus anyira utala sertés húst is meg éteti; honb.
pedig csak úgy tartja meg, ha van mit egyenes - mindjárt ki nőnőre kom-
osságból; már is az egészet, mint egy nyoltr család képviseli csak is. - Egyre-
K. Ujfaluba távozott a nagy számú hívőkönységhez, és jól találta magát ema-
ar Jersusalembe.

Szó a megbu-
kias napján
elhelyekel.

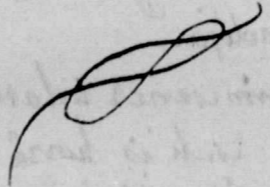
Udörseiseit köre raintálhatom, a minden bátósággal versenyem látordó úgy ne-
Dullómat rajtok elkövetésé szö rendbeli méltatlanságok; mi elyermel fogva
szombatosaink, ha bár nem süvegelséssel is utcsinalásra hajtdak, mit ha el-
astak, vallásukat illetőleg, minthog el is kellett kerülök, egy bizonyos ösz.
szé pénzzel kintétek mindenkor lelküdvöt a sérelem követ elharintaniok. - Es
minthog több ízben esküvésed utánnd a Fiskus, pénzzel kellett meg vesse-
getni mind az esküő requisokat, mind pedig magukot a vallo tanusok. - En-
nyí kiderítel és üldözéses kört gazdolat és harmadfelházi érelet mai napig.

Most azonban pihennek, senditől nem háborgathatván. - De már nem is so-
kat félnek - minis a sűrű kenvedésekben meg rögzítel nem rendül meg lel-
kük semmi vesztől; jöjjen az bár mely tájrol - kérelek szö többi rokonaid jel-
dajára hozzájáról, szö életidőt is meg valni minden szorongatásait nélkül,
szö is hogy azon vallásnak lehessenek Martirjai, melyre elődjük meg az e-
szö harmad fel szaraddal nevében felhütöl; és a melyek szö egy újabb hús le-
ketelevél megörösitetted - I a melynek türes kelletből emgi vesipasar - és e-
nyí kivéreséket, nem valának képesek elöltani.

Elmondjand már iselekes sorosr felet; - A világ itelen feletted, hogy tes-
di és az mondok, azt hívem ki, vissza terintve, eddigi életüdből, hogy el-
kell engécsremi öre, meg pedig szüvéses képen. - Szö miner usina hivannok
örökterve a többi felekeser sorából, az igazságnak útjában akadályok. - képe.
kell minden lelki sérelmöt nélkül nyomni az embert minden igazában, ha
az idő úgy hura magával, az igazságtalanságot pedig igazolni hatalmukban
kell mindenkör, mint kedelyed hura magával, mert bár mely igaznak egyid mel-
kell, minis másid oldalánál meg edühetsen lelki cseved, hiális ha has.

nem lehet van össze kötve, midőn a keresztény eszű rajad néve nem bír követ-
 ző erővel; - hogy pedig öles a tido hit formulára estesse meg a birtó mellyet
 jús eszébe, hogy egy helyly harónyas magant meg kideren, valyam az tido hi-
 tü-e vag keresztény? - Arran öles elmeim kevely gésürben s felötels batonajut
 világában a kóvatus korserü tanjának megvesésben? keresztény is nem.
 series tisztunkel ellenkezit mindentör. - Ki kell öles vezetni az Evangelium
 merejere, meg barátostanund a Jesus üdötelü tanával, - s fel emelünk a
 elszájedésből, melybe öles egy véletlen csapás sodorta; - nem durva esztörök
 nyúlással, tüzzel assal, hanem a nevelés helid fejuverével; mig pedig
 csar is kisdedeikes fel hiva arra, kiket meg tiberben nincs meg rögzöd-
 ve a trombasosság fanyar elve. - Az öragelnek aciel öiveres mag töm, az e-
 rösral sulykávali annyi mint egy több hárados horgos cserefánad kiegene-
 tésese próbálgatni. - dögithatni ton a dres is valamely leltes töndlas eltal-
 meg musasni, hogy az eritici életre nést a Jesusotana mennnyivel áll fennebb a
 thüsesenél? Igen de es probatum! - Több fele felekeretiü püspökség járásánál
 alkalmitog készült trombolard tustatás elöthüt, de mind a dres tövök tö-
 sühlénél maradtok. - Ad a törelebbir nom. catholikus püspöki járás ho-
 rom fel 1855. Jun. 4. Majnald Sajos Ur ö magysága, kes teljes örök egész
 folyamán, az ö magos lelki erije es a heredit egbe ragadó felséges tönd-
 las alól mag tömadá öles hitvallásurban, se halván egész leltes fenelóra,
 ires kóvással kes iszra onnan. - Ugyan is, kes beridje eleji magosra,
 san mondá el, kütön kütön a három Istenség jötedony tulajdonat, es hiva
 fel öles adnak mindentörön tövselesüre, imádkorásurra, es segítsegül val-
 tüvadásurra. Immenis mens a tövö vallas történetesinél, kesdesire es egész foly-
 mára; - le rajolta, hogy a tido nejt, mitejt halástankodó Istenevel minden-
 dőben? hogy az Isten öles mennyit töntedő? mitejt hely eszete el a Jesus ke-
 githolósáes? - Mitejt állót Mens Isten, hogy többle a Jesusaleni ten-
 ptomot fel ne épitkeser? - Telesen hová fel ama romai pogány tönd-
 állításat, melynel fogva, midőn a régi templom helyébe újat abarnánál
 épiten es mar asnat az alapot, türes golyós tövölde fel ardból. - At kes
 a tido iránt tövlyesredésre is, hogy úgye inlabb gjönön trombasosain.

kor; felmutató mitejt bämüja ugyan a világ öles kütönös uton sered tömei-
 dek gardagságurban, melynel fogva nagy hatalmasságok es egész törodalmok
 adósait; de csar bämüjät, kütönben egy kes töhenees potgán inlabb tövseluer.
 Végül felkerke öles, hogy netalan gortóságur követresenül tövselesner esmer-
 nés magusor, ebredjenel. - keselje mely kütönb kütönb fele tövjarót tartasó,
 öly össe tövseles töle, mintha csak is valamely töma úgyöt tövöt tövna. - Min-
 egy tövseles kes Pals, eber es bämües tövselesnel hallgatás is kesely ma-
 ggar tövbasosain; de leltes helytt maradtok; kes al dabb aronak semmi
 megindulás jeles nem mutatták az abrarasot; a kes nagyobb helybe hagyás-
 tal tövseles ugyan magosos beridés, a mint hallót ki a kóvras alól
 eren tövbasban nyilatkozni: Ugyan kes tövja van! bel kes, hogy nem töv-
 basos!! -

Vége.

Jegyzés. 31. lap. 22. rendéhez.

Itt helyesnek látom megjegyezni; némelyeknek azon hiédelmeket, mint ha
egy Dalais nevű Enlali helyen egyen, miner utána bevetődött volna den-
gelhonba, valamely gárdag szidónar jutott comeresibe, kinek magyaror-
vosi külföldi hajlamát, holna utánna minden nével nevezendo Jav-
it Dalaisnar hagyta, ki oda hagyva dengelhonra temérdek kincsével vis-
ta jött Erdélybe, egytensmind sajátján a szidó törvényét is. Es itt Szt.
Demeteren letelepülven, a mostani kastélyt építtette volna, hol az 1550-
kés és kintelyes idők hasznélva pénzével és gabonájával sok nyomorul-
tas a szidó hitvallásra hűvött volna; és így ő lett legyen a mostani szon-
barossy alapítója ' Pécsyner átadója.-

Előivel arról sem hon iróktól nincsenek adataink; sem hrombatosa-
misköt felmentve el nem fordul, csak is horra vesésnek állítom, anny-
val is inkább, hogy az említett kastély építése, mint feliratai mutat-
ják, katholicus egyéntől emeltesett Pécsy idejében.-

8. lap. 8. rendéhez: családok nevei: Kovács - Nagy - (nem a
nemes ágból) Acs - Csukor, - Südörd - és Söllös mind messze ágak-
ra kiterjedve.-

MTA KÖNYVTÁRA
BUDAPEST

KÉZIRATTÁR, K. 704.

ÜRMÖSY SÁNDOR

SZÉKELY
BATOSOK

MAGYAR SZOM-
ERDÉLYBEN

KÉZIRAT, 1855.

32 lev.

FINIS

VICTE